

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafličeva ulica 5,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina polletno 22.— in četrletno Din 44.— Račun
Poštne hranilnice — podružnica Ljubljana, št. 17.751.

Tako zahteva čas

V kakšnem času živimo? To vprašanje si mora vsak delavec dnevno postaviti in mora biti sposoben, da nanj tudi resno odgovori. Okoli nas divja vojska, kakršne svet še ni videl, razvijajo in pripravljajo se veliki dogodki, katerih končne oblike in vsebine morda niti slutiti ne moremo. Z ognjem in mečem in pa tudi s silo razuma se ustvarjajo nove ideje, novi načini življenja. Pripravljajo se reforme in reorganizacije vseh držav in narodov. Sredi teh velikih dogajanj in ustvarjanj ter pričakovanj živi mali slovenski narod v enotni jugoslovanski državi. Sestavni del tega naroda in države je tudi slovenski delavec, ki mora v teh velikih časih dobro vedeti, kaj pomeni, kaj mora pomeniti, kaj hoče in kaj mora hoteti.

Vsak slovenski delavec se mora zavedati svoje soodgovornosti za usodo vsega delovnega ljudstva in s tem za usodo naroda in države.

V prvi vrsti mora slovenski delavec kot ustvarjalec gospodarske moči in važen činitelj v političnem uveljavljanju države hoteti, da v tem viharju ostaneta narod in država neokrnjena, neomadeževana in ohranjena v svoji trajni veličini in vrednosti. Delavec se mora svoje vloge najresnejše zavedati; napram dogodkom ne sme biti brezbrizen, mrk in pust ter nedelaven. Dolžnost slovenskega delavca je, da je vsestransko aktiven, pazljiv, da ima oko obrnjeno na vse strani in da zna slišati vse, kar se okoli njega govori in povdarja. Dolžnost slovenskega delavca je, da ima smisel za javne dogodke, za politično življenje, da zna gledati kaj odgovorni činitelji v državi delajo, kdo so tisti, ki delajo, kako in kam vodijo narod.

Današnji čas zahteva tudi od delavca, da je sposoben za stvarno in resno kritiko, da zna konstruktivno ustvarjati in se izogibati vsem nepotrebnim neroganjem in zabavljanjem.

V teh časih, ki jih preživljamo, je za slovenskega delavca usodne važnosti njegova strokovna organizacija in njegov strokovni pokret. Delavec mora organizacijo bolj ljubiti in spoštovati kot kdajkoli prej. Zanj se mora znati žrtvovati, nuditi ji mora svoje moralne in gmotne sile. S svojo organizacijo mora delavec budno stati in stražiti in paziti, v kakšni smeri se razvijajo naše domače socialne reforme in kaj ogroža socialne zahteve slovenskega in jugoslovanskega delovnega ljudstva. Med nami divja druginja, ki je sposobna, da čez noč poruši vse moralne temelje naroda in zrahlja tudi njegove telesne odporne in napadalne sile. Prehrana postaja iz dneva v dan važnejše vprašanje. Za delavca ni vseeno, kako bo to vprašanje rešeno. V svoji organizaciji mora iskati sredstvo, da pri reševanju velikih socialnih in gospodarskih vprašanj sodeluje. V svoji strokovni organizaciji mora delavec iskati tudi orientacijo za svoje duhovno življenje in ideološko usmeritev.

Pamet in smisel za potrebe države in naroda zahtevata, da so delavske strokovne organizacije vsestransko uvaževane in zaščitene. Oslabitev moralne avtoritete delavskega strokovnega pokreta pomeni oslabitev duševne udanosti delovnega ljudstva narodu in državi in višjim potrebam našega nacionalnega in državnega življenja. —ec

To ni socialna politika

Ljubljansko mestno delavstvo je potom svoje organizacije zahtevalo od svojega delodajalca (mestne občine) zboljšanje delovnih pogojev. Ker se delodajalec na vlogo delavcev ni oziral, so bile po inspekciji dela razpisane poravnalne razprave, ki naj bi rešile spor med delodajalcem in delojemalci. Na poravnalni razpravi je delodajalec, to je občina, trdila, da so mestni delavci javni uslužbenci in da veljajo zato zanje drugi predpisi, to je slabši, kot pa za ostale delavce. Dalje je delodajalec trdil, da je službeni red, ki je doslej urejal službeno razmerje mestnih delavcev, enostranska službena pogodba, ki jo je predpisala občina brez sodelovanja delavcev. Z drugo besedo povedano, delodajalec se je postavil na stališče, da zanj ni merodajna nobena strokovna organizacija in da lahko predpiše delovne pogoje sam in kakor hoče.

Nesporno je, da delavci mestnih pridobitnih podjetij niso javni uslužbenci, v kolikor zanje ne velja službena pragmatika. Prav tako je nesporno, da so se doslej delavci glede svojih mezd še vedno pogajali s svojim delodajalcem glede ureditve službenega razmerja. Če je potem sprejel občinski svet službeni red, je s tem le potrdil dogovor, ki ga je napravila mestna občinska uprava z delavci. Nerazumljivo je zato, da se sedaj občina izmika zakonitim določilom, ki so edinole merodajni za ureditev službenega razmerja z delavci in z narejenimi izgovori zanika jasna zakonita določila, ki so zanjo merodajna kot za vsakega drugega delodajalca.

Mislimo, da bi morala občina prednjačiti pred vsemi drugimi delodajalci tako glede višine mezd, ki jih izplačuje, kot glede drugih službenih pogojev, ki jih nudi svojemu delavstvu. Prav občina bi morala biti za zgled, kako je treba na celi črti spoštovati organizirano zastopstvo delavstva, ne pa, da zanika celo obstoj organizacij v sporu, ki je bil povzročen zato, ker delavstvo s svojim položajem ni zadovoljno. Občina bi morala s svojim zgledom izvajati vpliv na zasebne delodajalce, da postopajo z delavstvom širokogrudna socialna načela, ne pa Občino morajo voditi pri postopku z delavstvom širokogrudna socialna načela, ne pa da se skriva za ugovori, ki so v škodo delavstva. Tem manj, ker z delavstvom ni težko priti do sporazuma.

Spor, ki ga ima mestna občina s svojim delavstvom zaradi stališča, ki ga občina zavzema, ni več samo zadeva občinskih delavcev, ampak zadeva vsega delavstva, ki je občan te občine in ki pričakuje, da bo občina med prvimi, ki bo pravilno razumela težnje organiziranega delavstva. Delavci občani morajo zadevo mestnega delavstva smatrati iz razlogov solidarnosti, kot svojo lastno zadevo. Upamo, da bodo delavci-občani imeli toliko vpliva na občino, da bo spremenila svoje nevdružno stališče in da ne bo vodila mezdné politike, ki je v nasprotju z mišljenjem in interesi tisočev občanov, ki vidijo v mestnih delavcih svoje tovariše.

Odločiti se je za aktivni strokovni pokret

Marksistični tisk je registriral naše pripombe o razpustu Strokovne komisije in je bil mišljenja, da nismo imeli prav ko smo trdili, da za vse člane marksističnih strokovnih organizacij ni merodajen sklep, da se naj odslej odtegnejo strokovnemu pokretu in se zadovolje s članstvom dobrodelnih, kulturnih in sportnih društev. Pa bo vendarle točno, da velik del članstva marksističnih strokovnih organizacij po svojem prepričanju ni imel z marksisti tistih nerazdružljivih vezi, da bi mu odslej onemogočalo pridružitje se drugemu strokovnemu pokretu. Nihče ne bo mogel tajiti, da so marksistične strokovne organizacije imele v številnih obratih organizirane delavce, ki so bili po svojem prepričanju vse nekaj drugega, kot pripadniki druge internacionale. Prvič se je marksističnim organizacijam priključilo mnogo delavcev, ker v posameznih obratih niso hoteli kvariti enotnosti strokovne organizacije. Tako zvan napredni delavci so marsikje spoznali, da dvoje organizacij v nekaterih obratih nima življenjske sposobnosti. Mislili so, da mnogo lažje in uspešnejše zastopajo stanovske koristi, če nastopajo proti enotnemu deloda-

jalcu v enotnih vrstah delavstva. Res se je v praksi pokazalo, da je dobro, če delavci s svojimi zahtevami napram delodajalcu nastopajo solidarno in ne ločeno po posameznih strokovnih organizacijah. Sedaj, ko je razpuščena marksistična strokovna organizacija v številnih obratih sploh ni več organizacije. Kaj je bolj naravno, da si delavci izberejo drugo organizacijo, ki bo odslej zastopala njihove interese. To tem bolj lahko, ker jih do druge delavske organizacije veže prav isto prepričanje, ki so ga imeli doslej. Kajti vsi delavci, ki so se doslej naslanjali na marksistično strokovno organizacijo, niso bili obenem člani politične skupine, ki je vodila marksistične strokovne organizacije. Za vsakega poznavalca razmer med slovenskim delavstvom ni nobena skrivnost, da so v slučajih političnih nastopov delavci oddajali svoje glasove ne tistim, ki so v centralah vodili strokovne organizacije, ampak čisto drugim političnim predstavnikom. Ponovno in ponovno se je izkazalo, da socialistične stranke niso volili vsi v marksističnih strokovnih organizacijah organizirani delavci. Oddali so svoje glasove naprednim nacionalnim kandidatom iz

prepričanja, ki ni bilo istovetno z marksistično ideologijo. Tudi so imeli marksisti organizirane v strokovnih organizacijah delavce, ki so bili Sokoli in člani drugih navlance, ki so bili Sokoli, in tudi člani raznih drugih nacionalnih organizacij. V marksističnih strokovnih organizacijah so bili člani samo iz trenutnih stanovskih ozirorov, dočim so svoje nacionalno in politično prepričanje pokazali v organizacijah, ki so bile nasprotne naukom, ki so jih učili maloštevilni marksistični prvaki. Če smo sedaj

Pismo z Dolenjske

Na Dolenjskem se čas vse drugače vrtil, kakor kje drugje. Delodajalci dravske banovine sploh ne poslušajo, niti ne upoštevajo zakonov in odredb in ostajajo samo na papirju, praktično pa se ne izvajajo. In spekcija dela je najbrže v Ljubljani tako zaposlena, da na Dolenjsko sploh ne zaide. Delodajalci upoštevajo minimalne mezde tako, kakor bi jih bile uzakonile recimo Belgija ali Nizozemska, ki sploh nimajo enakokrat nobenih vlad. V nekem podjetju blizu Novega mesta zaposluje velespoštovani gospod okoli 200 delavcev ter jih plačuje po 25 din na dan. Torej popolnoma skrahirani delavski pari ne privoščijo minimalne mezde, t. j. 37.50 na dan. Tudi drugi mojstri ne upoštevajo banovnih odredb kljub temu, da zahtevajo trgovine svoje. V nekem zelo priljubljenem in popularnem slovenskem dnevniku sem čital o zagrebškem matematiku, ki trdi, da so se cene od avgusta 1939 pa do danes povišale za 50%. Ta matematični profesor naj bi prišel v Slovenijo recimo v slavno Dolenjsko pa bi čutil na svojem žepu in želodecu porast cen za hrano dolenjskega delavca pride največ v poštevek moka, slanina, krompir itd. Če je l. 1939 dobil delavec 1 kg slanina za 12 din

Rajoniranje živil

Pri preskrbi prebivalstva s prehrano nastajajo v sedanjih izjemnih časih pogosto velike motnje. Na trgu zmanjka blaga, ker ga pri producentu ni več dobiti, ker so slabe prometne razmere, ali pa ker so blago zadržali spekulanti, ki računajo z višjimi cenami. Tisti, ki imajo dovolj denarja na razpolago in se o pravem času lahko preskrbijo z blagom kar za več mesecev skupaj, brez nadaljnjega lahko prenašajo motnje na živilskem trgu. Težje je za one, ki živijo od dneva do dneva in meseca do meseca, ki nimajo sredstev, da bi se preskrbovali z blagom na zalogo. Za ta del konsumentov so motnje pri preskrbi živil zelo težka zadeva, ki spravlja družine naravnost v obup.

Ponovno smo že naglasili potrebo, da se pri nas vsaj glavni del živil racionira in odaja le na živilske nakaznice. Izrečno smo pa podčrtali zahtevo, da se izkaznice izdajo že takrat, ko je bilo še dovolj živil na razpolago. Žal se bodo izdale izkaznice za moko šele sedaj, ko na vseh koncih in krajih moka silno primanjkuje. Nakaznica ne koristi mnogo, če blaga ni. Izvršila bo le to koristno nalogo, da bo obstoječe zaloge pravično razdelila. Seveda bodo pa teh zalog deležni tudi oni, ki so se do sedaj lahko dobro preskrbovali, ker so imeli denar. Prav iste količine blaga bodo dobili, kot oni, ki nimajo prazne shrambe in živijo res iz rok v usta. Pa se bo oglasila zahteva: vse privatne zaloge popišimo, kdor ima zalogo, ne dobi na nakaznice ničesar. Vendar se privatnih zalog ne popiše tako lahko, kot bi si kdo mislil. Silno veliko, če ne večina blaga se lahko skriva. Kakšne velike važnosti bi zato bilo, da bi se vpeliale nakaznice že zdavnaj prej, ko je bilo blago še pri producentu, ali pa v veliki trgovini in zaradi tega lahko dosegljivo za evidenco.

Če je racioniranje dobro izpeljano, bo le v korist konsumentom. Seveda na mora biti vsa organizacija izvedena na absolutno objektivni in pravični osnovi. Vsak protekcio-

prav samo te delavce, ki niso imeli dejansko prav nobene vezi z marksistično ideologijo povabili v nacionalne strokovne organizacije, nismo storili ničesar drugega, kot da smo podčrtali nujno potrebo, da se nacionalni delavci oklenejo pokreta, ki jim je najbližji in katerega so tudi po svojem prepričanju dolžni podpirati. Da bi se ti delavci zaradi odločitve nekega vodstva, ki ni bilo njihovo duhovno vodstvo, morali odločiti za abstinenco strokovno politiko, je vendarle nekoliko odveč zahtevati.

in stane sedaj 25 din, se mi čudno zdi kam neki je hodil v šolo zagrebški matematik.

V Novem mestu imajo odbor za pobijanje draginje. Dobil je pridevek, ki naj bo izražen v naslednjih kriticah:

Ta pa mirno spi,

oj ta sladko spi

in se sploh ne prebudi.

Ko pa se zdramil bo,

nobenemu vzal nič ne bo,

ker takrat na Dolenjskem

vsega v izobilju bo.

Kakor gledajo mojstri pri izplačilu minimalnih mezd na delavce tako postopajo tudi z vajenci. Neki mizarški mojster je svojega vajenca tako pretepel, da je imel na hrbtu polno klobas; poleg tega mu je še raztrgal srjoco. Nek čevljiarski mojster pa je nabunkal svojega vajenca celo s puško. Drugi mojster je zaposloval med božičnimi prazniki in počitnicami šolarja od zjutraj do 10. ure zvečer. Dalje imamo pri nas mojstra, ki zaposluje vajenca od 7. ure zjutraj do 12. in pol. Časa za kosilo mu pusti kvečjemu 20 minut. Taka je tedaj vajeniška 4letna učna doba brez vsakršnega plačila. Izjemo tvori električno podjetje, ki plača vajencu po 1 din na uro.

nizem mora biti izključen. Vsak potrošnik mora biti tudi siguren, da bo dobil pri označenem trgovcu prav gotovo in neprikrajšano ono količino blaga, ki je na nakaznici označena. Ne sme se zgoditi, da bi dobili blago le tisti, ki so prvi prišli ponj, ali pa imeli drugačne zveze, da jim je bilo blago rezervirano. Kakor hitro bi se to dogajalo, potem vse racioniranje ni nič vredno. Odločilno važno je, da trgovci dobe natanko toliko blaga, kolikor ga imajo razdeliti na nakaznice, ki so jim bile dodeljene. Nič manj in nič več blaga! Na ta način bo največja evidenca, ali je bilo blago po nakaznicah pravilno razdeljeno ali ne.

Blaga mora biti dodeljenega na osebo toliko, kolikor ga potrebuje. Štiri kilograme moka na osebo je gotovo premalo, če vemo, da je kruh glavno hranilo družin. Cene za blago morajo biti nizke. Cene za moko in kruh so danes gotovo previsoke. Če zmanjkuje krušne moka, naj se brezobzirno rekvirira tudi vsa belo pšenično moko in sicer za isto ceno, kot stane krušna moka. Nikakor ne gre, da bi tisti, ki imajo dovolj denarja, lahko jedli bel kruh, tisti, ki imajo pa manjše dohodke, niti črnega ali koruznega kruha ne bi mogli dobiti v zadostni količini. Tudi pšenična bela moka naj se uporabi za mešanico h krušni moki. Tako bomo dobili več moka za kruh na razpolago in boljša bo. Bel kruh naj bi bil na razpolago izključno le za bolnice in samo na zdravniško spričevalo.

Stražišče pri Kranju

Podružnica NSZ v Stražišču vabi vse svoje članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 2. februarja 1941 ob 1. uri pop. pri tov. Križnarju. Odbor bo polagal obračun vseletnega dokaj uspešnega dela in bomo določili smernice za bodoče delo. Považite še svoje prijatelje in znance izven organizacije, da tudi oni spoznajo delo NSZ. Udeležba za članstvo obvezna.

Iz naših delavskih krajev

Holmec

Naša podružnica je dobila novega blagajnika tov. Rojca Rudija in pozivamo vse člane naše podružnice, da mu pri njegovem delu pomagajo zlasti s tem, da poravnajo članarino. Podružnica se vedno bori za vas tovariše in za vaše koristi in smo zato prepričani, da boste tudi vi brez vsakega pomisleka redno plačevali majhno članarino.

Naši nasprotniki nas neprestano obrekujejo in omalovažujejo naše delo. V odgovor na vse te klevete pa naj bo naše pozitivno delo v prid vsega delavstva. Imamo še nekaj neorganiziranih tovarišev in jih tem poton vabimo v organizacijo, ker le v skupnosti je moč in uspeh.

Žiri

V nedeljo, dne 26. t. m. se je vršil pri nas redni letni občni zbor, na katerem je polagal dosednji lbor obračun o svojem delu. Po poročilih društvenih funkcionarjev je bil soglasno izvoljen za predsednika tov. Ivan Zakelj, za podpredsednika tov. Franc Kranjc, za tajnika tov. Slavko Sedej in za blagajnika tov. Franc Jesenko in tov. Maks Tušar. Nadaljnji odborniki so tov.: Ivanov, Oblak, Pečelin, Petrič, Gliha, Dolenc, Likar, Jereb, Krvina, Mravlje. Po izvršenih volitvah je podal poročilo zastopnik centrale NSZ. Današnji čas zahteva celega človeka, zato je treba strpnosti in povezanosti vseh stanov. Potrebo po organizaciji čutita najbogatejši industrialec in najzgovornejši advokat in zakaj je ne bi čutil tudi skromen delavec. Zastopnik nam je dokazal razliko plač organiziranega delavstva v Ribnici in neorganiziranega v Logatcu.

Časi so tako resni, da ne more več nihče živeti na račun organiziranih delavcev, ker bi ga sicer lahko imenovali za največjega izkoriščevalca. S pozivom, naj gredo v bodoči poslovni dobi vsi složno na delo z zavestjo, da brez borbe ni zmage, je bil zaključen občni zbor.

Ernest Sitar

Lake pri Zagorju

V nedeljo, dne 12. t. m. se je pripetila v kisovški jami smrtna nesreča. Ko so rudarji popravljali tir, se je nenadoma zrušilo orono tramovje in zasulo vozača Perkota Ignaca, druga dva pa sta se še pravočasno ognila, oziroma odskočila, ker bi bila tudi ta dva postala žrtev dela.

Pokoini Perko je bil takoj mrtev, ker je na njem ležalo kakih 70 kub. m kremenja. Na lice mesta so prihiteli ostali rudarji, da bi rešili nesrečno žrtev dela, a bilo je vse zaman, ker so si morali rudarji nainprej zagurati strop nad glavo in potem šele začeli z reševalno akcijo. Ob 17. uri pop. je bila komisija rudarskega glavarstva že na mestu in zaslišala vse rudarje, navzoče pri delu in nesreči. Kdo bo nosil krivdo, bo pokazala preiskava.

V kisovškem obratu je, kar se tiče varnosti, tako strogo, a je kljub tej strogosti pok. Perko že tretja žrtev dela v našem obratu. Saj je komaj minula leto dni, ko so postali žrtev dela sami mladi fantje.

Pokoinemu Perkotu naj bo lahka domača zemlja, ostalim sorodnikom na naše sožalje. Rudar nosi vedno mrtvaško srjoco.

Maribor

Odpusti in redukcije delavstva so po mariborskih tekstilnih tovarnah zopet na dnevnem redu. Mariborska tekstilna tovarna je pretekli petek odpovedala 67 delavcem službeno razmerje vsled pomanjkanja surovin. V prihodnjih tednih pa so predvidene še nadaljnje redukcije. Ako ne pridejo v najkrajšem času sirovine, bo v teku par tednov na cesti brez vsakega zaslužka okrog 200 delavcev. Tudi tovarna Doctor in drug je preteklo soboto odpovedala službo 50 delavcem.

Politični pregled

Ob otvoritvi nove oddajne radijske postaje v Skoplju je govoril tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. Rekel je med drugim:

Mi želimo mir in hočemo mir.

Zato naj naš narod v teh trenutkih ohrani tisto, kar je neogibno potrebno: popolno notranjo disciplino.

«Giornale d'Italia» prinaša dopis iz Budimpešte, v katerem pravi, da sodeluje Madžarska z državama osi pri uvajanju novega reda v južnovzhodni Evropi.

Tudi Jugoslavija izvršuje kot država Srednje Evrope in Balkana nalogo, ki si jo je postavila, in sicer je činitelj, ki drži zvezo med Južnovzhodno in Srednjo Evropo.

Nekdanja nasprotstva med Srbi in Hrvati so prenehala s sporazumom in danes Srbi in Hrvati sodelujejo pri utrditvi skupne domovine.

Agencija Avala poroča, da sta bila v imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov na predlog predsednika ministrskega sveta in zastopnika notranjega ministra

postavljena za ministra brez listnice dr. Franc Kulovec in za prosvetnega ministra dr. Miha Krek.

Nova ministra sta prisegla pred predsednikom ministrskega sveta in zastopnikom notranjega ministra Dragišo Cvetkovićem.

Iz Aten poročajo,

da je umrl grški predsednik ministrskega sveta general Ivan Metaksas.

Zadela ga je srčna kap. Stel je 70 let. Bil je odličen državnik, čigar zasluga je, da je grška vojska tako dobro pripravljena. Rajnki državnik spada nedvomno med najzaslužnejše grške državnike.

Bolgarski minister za vojsko general Daskalov je imel v Dobriču v južni Dobrudži o priliki razvitja prapora bojnikov govor, v katerem je med drugim rekel: »Svet preživlja usodne dni. Začrtavajo se nove meje držav.

V teh okoliščinah tudi najmiroljubnejši bolgarski narod ne more stati ob strani,

da ne bi vodil računa o tem in da ne bi ukrenil vse potrebno. Pridružite svoje napore naporom vseh Bolgarov, da postane naša država nezavzetna trdnjava.« Po izročitvi zastave je general Daskalov izjavil: »Samo s skrajnimi napori bomo lahko ustvarili trdno skalo, ob kateri si bodo razbijali glave vsi tisti, ki služijo tujim koristim.« Nato je odšel na vojaško pokopališče in položil venec na grob borcev iz svetovne vojne iz bojev, v katerih je bil sam ranjen.

Te dni je z vlakom

prispel iz Sofije v Beograd posebni odposlanec predsednika Zedinjenih držav polkovnik William Donovan,

osebni prijatelj Roosevelta. Na beograjski postaji so pozdravili polkovnika Donovana ameriški poslanik Arthur Blues z vojnim atašejem Louisom Fortierom in konzulom Robertom Macatiem. Ameriškega odposlanca so takoj obkolili domači in tuji novinarji. Polkovnik Donovan je na številna vprašanja izjavil: »Da, že vem! Vidite, saj sem šele prišel!« Na pripombo, da prihaja iz Sofije in Aten, je odgovoril: »Da!« Na vprašanje o nalogah, ki jih ima na svojem obisku, je rekel: »To bomo šele videli!« Neki ameriški novinar je omenil nezgodo, ki se mu je pripetila pred odhodom iz Sofije, da je namreč izgubil njegov potni list. Polkovnik Donovan je to potrdil, češ: »Da, nekaj minut pred odhodom vlaka sem opazil, da nimam s seboj potnega lista. Moram sem ga izgubil, ni pa izključeno, da je ostal v našem poslaništvu v Sofiji.« Nato je povedal, da je bilo s posredovanjem ameriškega poslaništva v Sofiji takoj urejeno, da je lahko brez potnega lista potoval v Jugoslavijo. Ves razgovor je potekal v veselem razpoloženju, kakor bi se polkovnik Donovan in novinarji že dolgo poznali. Na vprašanje, ali je bil v Sofiji sprejet pri kralju

Borisu, je odgovoril: »Da, naš razgovor je trajal poldrugeto uro.« Na vprašanje, koliko časa ostane v Beogradu, je izjavil: »Ne vem, to ni odvisno od mene. Na to vprašanje bo lahko odgovoril šele jutri naš poslanik.« »Ali boste nadaljevali potovanje iz Beograda v Budimpešto?« so ga vprašali novinarji. »Ne, vračam se nazaj preko Aten. Po tem razgovoru se je polkovnik Donovan odpeljal v ameriško poslanstvo, kjer je bil gost poslanika. V Beogradu je bil polkovnik Donovan pri več naših državnih in se z njimi razgovarjal.

Tuže časopisje poroča, da

prihajajo večji oddelki nemške vojske v Italijo.

Skozi Rim se stalno vozijo vlaki s protiletalskim topništvom na Sicilijo. Po raznih italijanskih pristaniščih, zlasti v Trstu, Brindisiju in Genovi je čedalje več nemškega vojaštva. Sirijo se vesti da bo odstopil še zadni general iz prejšnjega italijanskega vojnega vodstva, namreč Graziani. Nemško vrhovno poveljstvo je začelo objavljati samostojna poročila o delovanju nemškega letalstva v Italiji.

Na odločujočih mestih v Rimu

odločno zavračajo vse vesti, razširjene v tujini o vpadu nemških čet v Italijo.

Poudarjajo, da je bilo po obojestranskem sporazumu določeno samo skupno delovanje letalstva držav osi. Prav tako odločno zavračajo vesti, ki so bile razširjene v tujini o nemirih v Turinu in Milanu. Italijanski listi se obširno bavijo s temi vestmi in pišejo, da gre zgolj za angleške izmišljotine.

Italijanski list »Corriere della Sera« piše, **da se Nemčija mrzlično pripravlja na vdor v Anglijo.**

Kovinski delavci so vsi poklicani z bojišča in delajo v tvornicah. Sodelovanje med generalnim štabom in industrijo je zelo tesno. Med drugi mse izdelujejo motorji, ki delujejo brez šuma. Posebne divizije se vadijo na nedosegljivih krajih Francije, Holandske in Poljske, kjer so odselili vse prebivalstvo. Te čete bodo napadle Anglijo.

»Associated Press« poroča iz Washingtona: Kmalu po svojem prihodu v Zedinjene države je imel novi angleški poslanik lord Halifax prvi sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Hullom. Po posvetu je lord Halifax izjavil ameriškim novinarjem: »Najini nazori so se med posvetom pokazali kot čisto enaki.

Če že zgodovina mora kaj zapisati, potem bo zapisala, da je Nemčija bitko v Anglijo izgubila junija 1. 1940.

Takrat bi Nemčija Anglijo utegnala premagati, zdaj pa je ta že dovolj močna, da bo prekrizala vse načrte. Sporočite ameriški javnosti, da Angleži s popolnim zaupanjem gledajo v končno zmago.«

Uradni turški radio je objavil, da je **glavna sila turške vojske zdaj zbrana v Traciji**

zlasti na najnevarnejših položajih. Turčija čisto pripravljena čaka na nadaljni razvoj dogodkov.

Associated Press poroča: Roosevelto tajnik Early je povedal novinarjem, da je **ameriška vlada sklenila ukiniti prepoved izvoza ameriških letal v Sovjetsko zvezo.**

Ko so ga novinarji spraševali, ali je ameriška vlada računala z možnostjo, da bi Sovjetska zveza mogla ameriška letala izvažati naprej v Nemčijo ali v Italijo, je Early pojasnil, da se je ameriška vlada dalje časa pogajala s sovjetskim poslanikom Umanskim in da je ameriška vlada zadovoljna s sporazumom, ki je bil dosežen. V državnih vrstah temu ukrepu ne pripisujejo velikega pomena, ker bi morala Sovjetska Rusija letala, ki bi jih hotela izvažati, najprej plačati, potem pa s svojimi lastnimi sredstvi odpeljati iz Amerike. Pomen bi ameriški ukrep dobil šele v trenutku, ko bi bil mednarodni polo-

žaj postal toliko jasen, da bi imele Zedinjene države na tem interes, da Sovjetsko zvezo oborožijo z letali proti zvezi Nemčije, Japonske in Italije.

Nemški časopis »Berlin-Rim-Tokio« prinaša članek dr. Magerla, ki zanika trditve Roosevelta, češ da hočejo države trajnega sporazuma podjarmiti svet.

Države trojnega sporazuma hočejo, izvaja pisec, doseči pravično razmejitev narodov v Evropi in Aziji.

Hočejo voditi in urejevati, ne pa osvajati in izvrševati nasilja. Njih smoter je, odstraniti nezaupanje, ne pa razdirati samostojnost in svobodo. Med Nemčijo in Zedinjenimi državami po mnenju pisca ni razlogov za prepire.

Časopis »Free Europe« piše

o poljskem letalstvu, ki sodeluje z angleškim,

in pravi med drugim: Poljsko letalstvo je danes močnejše, kakor je bilo ob vstopu v vojno z Nemčijo. Poljski letalci so razen 400 nemških letal, ki so jih sestrelili na Poljskem, spravili zdaj na tla še 300 na zapadnem bojišču. Pisec omenjenega članka pravi, da angleški poveljniki ne morejo prehoviti požrtvovalnosti in sposobnosti poljskih pilotov. Večkrat natovorijo tudi za polovico več bomb, kakor predpisuje pravilo za obremenitev bombnika, samo da bi vrgli čim več razstreliv na sovražna tla. Zgodilo se je, da je poljskemu letalu zmanjkalo razstreliv, pa se je poljski pilot tvegajoč življenje za lastnim letalom zaletel v sovražnega ter ga spravil na tla.

Iz Ankare poročajo:

Vojaški razgovori med zastopniki turške in angleške vojske na Bliznem vzhodu so končani.

Tako v Angliji kakor tudi v Turčiji izražajo veliko zadovoljstvo nad uspehom razgovorov. Domnevajo, da so v teku 10dnevnih sestankov zastopniki obeh vojsk preučili položaj, ki je nastal od zadnjega sestanka pred nedavnim časom. Medtem je bila Francija izločena iz vojne, stopili sta pa v vojno Italija in Grčija in nemške čete so prispele v Rumunijo. Turški in angleški oficirji so preučili vse možnosti za primer, če bi Nemci pokrenili na Balkanu kakšno novo vojaško akcijo, ki bi ogražala turške koristi.

Posebni poročevalec angleške radijske družbe javlja iz Kaira, da so

Angleži v Tobruku zaplenili med drugim toliko živeža, da bo zadostoval za več mesecev za prehrano angleške vojske v Libiji.

Prav tako so bile zaplenjene velike množine izvrstnih zdravil.

Japonski zunanji minister Macouka je govoril v državnem zboru

o odnošajih Japonske do Zedinjenih držav.

Če očitajo Japonski, kakor je to storil ameriški zunanji minister Hull, da hoče zagospodarovati na zapadnem delu Tihega morja, potem lahko nato samo odgovorimo: Mi hočemo napredno in razvijajočo se Vzhodno Azijo. Zedinjene države naj se ne vtikajo v vzhodnoazijske zadeve.

»United Press« poroča: V nekem mestu ob zapadni angleški obali je 26. t. m. z letalom pristal ameriški državnik, bivši protikandidat Roosevelta za predsedniško mesto Wendell Willkie, ki je dopotoval iz Lizbone. Pred odhodom iz Lizbone je izjavil, da si hoče ogledati Anglijo, na katero ga veže veliko prijateljstvo, in se prepričati, kako dela vojna industrija in kakšno je angleško gospodarsko stanje.

Hoče pa tudi potrditi veliko prijateljstvo ameriškega naroda do Angležev.

Ko je prišel v Anglijo in so ga obkolili novinarji, je spregovoril na radiu tole: »Veseli sem prišel v Anglijo, in še bolj vesel, ker vam lahko zagotovim ameriško odločnost, da bo pomagala v bitki svobodnih mož vsega sveta.«

Po poročilu nemškega poročevalskega urada piše danski list »Dagens Nyheter«:

Nemčija je doslej hranila svoje letalske rezerve, a bo na pomlad začela s takim številom letal, kakor ga svet doslej še ni videl.

Nastopila bodo tudi nova letala za dolge plete, proti katerim po mnenju danskega lista Anglija še nima primerne obrambe.

Medtem ko so nemška letala mirovala, so angleški bombniki izvršili v zadnjih dneh nekaj napadov na nemške kraje.

Med drugim se izdelujejo motorji, ki delujejo v Hannoveru. Vendar tudi angleški bombniki niso nastopili v večjem razmahu.

Kakor poroča Reuter, je imel London že dober teden mir pred nemškimi bombniki.

To je najdaljši presledek v nemških letalskih napadih na Anglijo, odkar so se začeli nočni napadi na angleška mesta. Razne vesti trdijo, da je to morda zatišje pred viharjem.

Poročila poveljstva angleške vojske na bližnjem vzhodu pravijo, da

so se začeli boji večjega obsega tudi v Italijanski Somaliji.

Vest pravi, da angleške prednje straže uspešno napredujejo na ozemlju Somalije. To poročilo je prvi znak, da se je začela angleška ofenziva iz Kenije tudi na ozemlju italijanske Somalije, kjer je bila že pred tedni zasedena postojanka El Vak. Istočasno napredujejo Angleži tudi dalje v Eritrejo in so zavzeli Biscio, ki so jo Italijani že dva dni prej izpraznili. Angleži napredujejo proti vzhodu in so že blizu Agordata, ki je važna postaja na železniški progi proti Rdečemu morju. Italijani se v Eritreji tako hitro umikajo, da niso razdeljali za seboj niti najvažnejših postojank. Poročevalec United Pressa poroča iz Khartuma, da so med Kerujem in Biscio zajeli 700 italijanskih vojakov, med njimi tudi poveljnika brigade italijanske kolonijalne vojske. Tudi iz Abesinije prihajajo poročila o večjih bojih med abesinskimi uporniki in Italijani. Italijani so po teh poročilih pretrpeli hude izgube.

Zadnje vesti pravijo, da se vrše v Albaniji srdite borbe med Italijani in Grki

Najhujši so boji pri planini Ostravici, ob Devoli in ob izvoru reke Skumbe. Italijani povsod silno napadajo. Grške vesti pravijo, da so Grki vse italijanske napade odbili in prizadejali sovražnikom velike izgube. Pa tudi sami imajo znatne izgube. — Ameriške vesti trdijo, da štejejo Italijani v Albaniji 300.000 mož in da se pripravljajo na protiofenzivo.

Iz Kaira poročajo zadne vesti, da Angleži povsod v Afriki napredujejo

kljub hrabremu odporu Italijanov. Prvi an-

gleški oklopni oddelki že napadajo Derno. V Eritreji so dospeli Angleži v ravnino okrog Agordata. Skupaj z Angleži se bore na jugu Libije tudi svobodne francoske čete generala de Gaullea.

Iz Sanghaja poročajo,

da se je kitajskim četnikom posrečilo na Jangceju potopiti veliko japonsko vojaško prevozno ladjo.

Ob tej priliki je utonilo okrog tisoč japonskih vojakov in oficirjev. Kmalu nato so Kitajci v bližini Nankinga na isti reki potopili še neko japonsko tovorno ladjo, ki je prevažala orožje in strelivo v notranjost dežele. — Neka vest pravi, da bo kmalu odpotoval Rooseveltov sodelavec Cary na Kitajsko, kjer bo preučeval gospodarski položaj. Objavljeno je bilo tudi, da odhaja Cary na Kitajsko na vabilo vlade v Čungkingu Cary bo maršalu Čangkajšku osebno sporočil Rooseveltove pozdrave.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: voli in telice I. po 9.50, II. po 8.75, III. po 7.25, krave I. po 8.25, II. po 7.50, III. po 6.25, teleta I. po 13, II. po 12 din; v Ptuj: voli po 6 do 8.50, krave po 3.50 do 5.50, biki po 6 do 8, junci po 6, telice po 6 do 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: špeharji po 16 do 17, pršutarji po 15 do 16, v Gornjem gradu: špeharji po 16, pršutarji po 14, v Ptuj: debele svinje po 12.50 do 14.50, pršutarji po 11 do 13, svinje za pleme po 10 do 11 din Prasci za rejo so bili: v Kranju po 250 do 300 (sedem do osem tednov stari), v Ptuj po 150 din za rilec.

KRMA. V Kranju: lucerna in seno 150, slama 100, v Celju: seno 120, slama 65, v Gornjem gradu: seno in lucerna: 150, slama 60, na Jesenicah: sladko seno 175, slama 70 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Kranju: goveje 23, telečje 28, svinjske 18 do 20 din za kg.

VOLNA. V Novem mestu: neoprana 45, oprana 55, v Kranju: neoprana 86 do 88, oprana 100 din za kg.

ZABELA. V Kranju: slanina 26, svinjska mast 26 do 28, v Celju: slanina 24.50 do 26, svinjska mast 30, v Gornjem gradu: slani-

na 24, svinjska mast 26, v Trbovljah: svinjska slanina 25 do 26, prekajena slanina 30 do 34, svinjska mast 28, na Jesenicah: svinjska slanina 22 do 26, svinjska mast 26 do 28 din za kg.

KROMPIR. V Kranju 2, v Celju 2, v Gornjem gradu 1.25, na Jesenicah 2 do 2.50, v Trbovljah 2 din za kg.

JAJCA. V Kranju 1.75 do 2, v Celju 1.75 do 2, v Gornjem gradu 1.50, v Trbovljah 2, na Jesenicah 2 din za kos.

FIZOL. V Kranju 6 do 10, v Celju 6 do 8, v Gornjem gradu 7, na Jesenicah 7 do 10 din za kg.

MLEKO. V Kranju 2.50 do 3, v Celju 2.50 do 3, v Gornjem gradu 2.50, na Jesenicah 3, v Trbovljah 3 din za liter.

SIROVO MASLO. V Kranju 48 do 52, v Celju 40 do 56, v Gornjem gradu 32 din za kg.

MED. V Kranju 36 do 40, v Gornjem gradu 30 din za kg.

TRDA DRVA. V Kranju 180 do 185, v Gornjem gradu 120, v Celju 127.50, v Ljubljani 165 do 175 din za kubični meter.

ZITO. V Kranju: pšenica 475, ječmen in rž 425, oves 375 do 400, turščica 375 din za 100 kg.

MLEVSKI IZDELKI. V Kranju: pšenična moka 5.50 do 9, turščična 5.50, ajdova 7.50 do 10, ržena 6.50, v Celju: pšenična moka 5.50 do 9, turščična 4.25, ajdova 9 do 9.50, na Jesenicah: ješprenj 6 din za kg.

JABOLKA. V Kranju 5 do 10 din za kg. Sadje je že zelo slabo in malo ga je.

ČEBULA. V Ljubljani 2.50 do 3 din za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 28. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.35 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 480 din.

Sejmi

3. februarja: Kalobje, Lukovica, Loški potok, Škofja Loka, Krško, Gornja Radgona, Murska Sobota, Žužemberk;

4. februarja: Metlika;

6. februarja: St. Jernej na Dolenjskem;

7. februarja: Gorenji Logatec.

F. Gobey:

Umor na plesu

2

»Ali ste o tem prepričani?«

»Videl sem ga pred nekaj dnevi pri doktorju Galmierju. Vendar pa je škoda, da je mrtev. Zdaj se jima ne bo treba več bati, da bi ju izdal.«

»Nič ne de. Jaz sem oba odgnala.«

»Zato se me je hotel Simancas rešiti in je naložil razbojniku, naj se splazi v mojo bližino in me...«

»Ubila sem ga kakor psa, brez milosti, in prav nič se ne kesam.«

»Toda uvedli bodo preiskavo in Simancas ve, da je prišla krogla iz vaše ali pa iz moje puške.«

»Ali mislite, da bom svoje dejanje tajila?«

»Kaj? Vi mislite?«

»Vse bom povedala gospodu Rogerju Darcyju, preiskovalnemu sodniku. On se bo s tem prepričal, da jaz lagati ne znam.«

Nointel je hotel še nekaj ugovarjati, toda markiza je hladno dodala:

»Moja odločitev je nepreklicna. V mestu sva. Pojdite zdaj, prosim vas.«

»Kdaj vas bom spet videl?«

»Morda jutri, morda pa nikoli več.«

XVI.

Ko se je vrnil dobro uro nato Nointel na svoje stanovanje, je našel tam tri pisma. Najprej je odprl Gastonovo.

»Če si mi še prijatelj,« mu je pisal Gaston, »pridi takoj k meni, ko se vrneš v Pariz. Med tem se je zgodilo marsikaj važnega. Potrebujem nasvetov in nekoga, ki mi bo vtil nekaj poguma.«

»Gaston piše precej hladno. Najbrž se jezi name. Da vidim še druga pisma. — Kaj hoče ta služkinja od mene?« se je potem ujezil.

»Gospod,« mu je pisala Marica, nekdanja Julijina sobarica, »zdaj sem v službi pri gospodični Risslerjevi. Marsikaj vam moram sporočiti. Iskala sem vas na vašem domu, pa so mi rekli, da ste odpotovali. Ko se vrnete, pridite vsekako k nam. Tudi gospodična vam mora nekaj povedati.«

»Kaj, vraga, mi mislite povedati? Vsekako pojdem tja. Dokazati moram nedolžnost dveh žensk, in ničesar ne smem zamuditi, kar bi mi lahko pri tem pomagalo. Kaj pa je še v tretjem pismu. O, to je pa gospa Majore!«

Čuvarica lože v gledališču mu je pisala:

»Dragi gospod,

bila sem tako neumna, da sem možu nekaj namignila o gumbu, ki sem ga našla v loži poleg trupla gospodične Orcivalove.

Mož me je strašno ozmerjal, ker gumba nisem takoj izročila sodniku. Pravi mi, da bi me lahko zaprli zaradi krivega pričevanja. Zato vas prosim, dragi gospod, da mi gumb čimprej vrnete...«

»Že vem, kaj,« si je rekel Nointel. »Ta gumb bom jaz sam izročil gospodu Rogerju Darcyju, Majorejevko pa bom pripravil za novo zasluzanje. Zdaj je od nje odvisna usoda markize, ki bo že jutri govorila s preiskovalnim sodnikom. Toda kje naj Majorejevko nocoj najdem. Najprej pojdem po Ga-

stona. Vse mu bom povedal. Morda mi bo on kaj pametnega rekel.«

Toda Gastona ni dobil doma in hišnik mu ni vedel povedati, kam je odšel. Stotnik mu je pustil posetnico in na njej napisal:

»Vrnil sem se. Čim prej se morava sestati. O polnoči bom v klubu.«

Potem je hotel stopiti k preiskovalnemu sodniku, da prehití markizo. Toda kako? Prej se mora še videti z Gastonom. Zato je zaenkrat sklenil, da pojde najprej obiskat gospodično Risslerjevo.

Odprla mu je nekdanja Julijina sobarica.

»Zelo ste ljubeznivi, gospod, da ste prišli,« mu je rekla Marica. »Ali mi niste zamerili, da sem vam pisala?«

»Ne, še hvaležen sem ti. Kje pa imate gospo?«

»Oblači se. Prepričana sem, da vas bo rada sprejela.«

»Ali njenega Rusa ni doma?«

»Šele ob sedmih zvečer bo prišel po njo.«

»Kaj pa si mi hotela tako nujnega povedati?«

»Gospa mi je sicer naročila, da moram molčati, toda povedala vam bom. Seveda se morate potem delati, kakor ne bi nič vedeli. Zvedeli smo, kdo je kupil prostor za grobnico Orcivalove.«

»Ni mogoče!«

»Na mojo besedo! Gospa je to osebno na lastne oči videla, kakor jaz zdaj vidim vas.«

»A kdo je to?«

»To vam bo gospa sama povedala. Naj ostane to veselje njej. Jaz bi vam pa rada nekaj drugega rekla.«

»Hitro povej!«

»Pozneje. Predolgo bi trajalo. Samo recite

Drobne vesti

= Ustanovitev samostojne Obrtne zbornice v Ljubljani. Izdana je uredba o ustanovitvi Obrtne zbornice v Ljubljani in o spremembi in dopolnitvi uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah. Z ustanovitvijo Obrtne zbornice bo pri dozdajšnji Zbornici za trgovino, obrt in industrijo izpadel obrtni odsek. Tako okrnjena zbornica se bo imenovala Trgovinsko-industrijska zbornica. Gostinska stroka bo ostala pri skupni Trgovinsko-industrijski zbornici.

D o p i s i

DEVICA MARIJA V POLJU (Smrtna kosa). Te dni je umrla v starosti 61 let ga. Ivanka Staničeva, žena upokojenega železniškega nadzornika g. Ivana Staniča. Rajnka je bila doma iz Obroba pri Trstu. Pred vojno in med njo je živela na Krasu, kjer je njen mož služboval, po vojni pa nekaj časa v Ljubljani. Leta 1919. je bil njen mož premeščen v Celje in se je tu naselil s svojo rodino. Pred nekaj leti je stopil v pokoj. Po več ko 20letnem bivanju v Celju sta se g. Stanič in njegova žena lani preselila v Devico Marijo v Polju k svoji hčerki Rajnki. Rajnka je bila odločno nacionalna in napredna žena. Z možem je vzgojila hčerko in pet sinov v strogo nacionalnem duhu. Na njeni zadnji poti so priljubljeno pokopali poleg velike množice domačinov spremljali tudi številni prijatelji in znanci iz Celja. Nepozabni gospo bodi obrnjen časten spomin! Hudo prizadetim svojcem iskreno sožalje!

DOLŽ PRI STOPIČAH. Pred božičnimi prazniki smo imeli na naši šoli božičnico, ki je prav lepo uspela. Ob tej priliki je bilo obdarovano 59 najsiromašnejših otrok z blagom za perilo, z obleko in z nogavicami. Obdarovanci so bili tega zelo veseli, še bolj pa njihovi starši, ki jim česa takega res ne morejo kupiti, saj še za vsakdanji kruh nimajo in ni nobena redkost pri nas, da v marsikateri hiši otroci ne vidijo po 14 dni kruha. Da je božičnica tako lepo uspela, je zasluga tehle dobrotnikov, ki so nam priskočili na pomoč: banska uprava v Ljubljani 900 din, g. Weble Demetrij 50 din, g. Kos Vinko 100 din, g. Pauser 100 din, g. Ozarček 30 din, g. Vrhovnik 50 din, drogerija

»KRKA« 50 din in g. Barborič 22 parov nogavic (vsi iz Novega mesta), g. dr. Kulovec Franc 100 din, tvornica »Motvoz« v Grosupljem 100 din, veroučitelj g. Smolič Jože 50 din, dravski odbor RK 50 din, Bač'a v Borovu 50 din, Vzajemna zavarovalnica 100 din, občina Šmihel-Stopiče 100 din, krajevni šol. odbor na Dolžu 300 din, tvornica »Metka« v Celju 200 din trgovec g. Turk Franc na Dolžu en par nogavic. Vsem dobrotnikom prav iskrena hvala za velikodušni odziv, ostale, katerim smo tudi poslali prošnje, pa vljudno prosimo, naj kaj naklonijo naši šolski kuhinji, v kateri dobiva dnevno 50 otrok po skodelico mleka in po kos kruha. Zelim, da bi nam vsi ostali zvesti in nam vedno pomagali, kadar jih bomo prosili. Kakor omenjeno dobiva dnevno po 50 otrok toplo okrepčilo v naši šolski kuhinji, ki jo prav tako vzdržujemo iz darov raznih dobrotnikov. Za šolsko kuhinjo so darovali: banska uprava 1300 din, g. Pleničar 20 din, g. Šonc 10 din, g. Marjan Polenšek 10 din, g. Rifelj 5 din, g. Barborič 50 din, notar g. Marinček 30 din, g. dr. Globevnik 50 din, g. dr. Gros 20 din, g. Agnitsch 20 din, ga. Turk 30 din in gđč. Mohorčič 4 din (vsi iz Novega mesta). Otroci pa so nabrali v vaseh Dolžu, Vrhah, Iglenuku, Cerovcu, Puščah, Zajčjem vrhu in Pangrčem grmu žita in fižola v skupni vrednosti 250 din. — Vsem darovalcem prav iskrena hvala in prosimo ponovno za pomoč. Morda ne boste verjeli, da še zdaj hodi in je hodila vso zimo ena učenka v šolo bosa. Od šole je sicer oddaljena le kakih 80 m, a vendar redke primer, ki dosti pove, v kakšni siromašini živijo naši otroci. Večina otrok ne dobiva doma niti koščka kruha. Na njihovih licih ni tiste rdečice, ki bi jo ti malčki morali imeti. Pomagajte tem ubožcem! Lilija Bogomil.

KRSKO (Smrtna kosa). Pred dnevi smo pokopali rudarskega inšpektorja g. inž. Julija Šimečka. Poleg lepega števila gasilcev in odposlanstva rudarjev se je udeležilo pogreba mnogo rudarjev in znancev. Rajnki je bil doma blizu Dunaja. Po končanih študijah je prišel v naše kraje ter je služboval pri Trboveljski premogokopni družbi v Trbovljah Hrastniku, Vrdniku, Zagorju in Kočevju. Povsod si je pridobil lepo število prijateljev. V zasebnem življenju se je bavil posebno z raziskovanjem jam. Pred svetovno vojno je ustanovil na Vidmu tvornico kmetijskih strojev, ki pa je po vojni prenehala obratovati. Kot dolgoletni občinski odbornik se je zlasti zavezaval, da dobita Krško in Vi-

dem vodovod, kar mu pa žal ni uspelo. S svojim znanjem je rad pomagal okoliškemu prebivalstvu, posebno v sadjarstvu in vinarstvu. Dasi po rodu Avstrijec je vzgojil otroke v strogo naprednem nacionalnem jugoslovenskem duhu. Za družico si je bil izbral Slovenko iz ugledne Zupančičeve družine. Naj bo uglednemu pokojniku zemljica lahka! Žalujemo rodbini izrekamo iskreno sožalje.

LEVEC PRI PETROVČAH. (Smrtna kosa.) Nedavno je prišel glas iz Djevdjelije v daljni Južni Srbiji v Savinjsko dolino, da je tam umrl mlad slovenski orožnik g. Žitnik Franc, doma iz Levca pri Petrovčah. Za njim ne žaluje samo njegova dobra mama, brata in sestre in stanovski tovariši, temveč tudi mnogo prijateljev in znancev. Bil je dober in pošten fant, vedrega značaja. Ko je bil še doma, je bil zmerom v prvih sokolskih vrstah in marljiv sodelavec na odru. Bil je član pevskega društva »Savinje« in gasilnega društva v Levcu. Sicer je bil izučen trgovski pomočnik, a usoda je hotela, da se je posvetil drugemu stanu. Kako hudo nam je bilo slovo od tebe, ljubi naš France. Počivaj v miru! Tvojim svojcem iskreno sožalje!

METLIKA (Smrtna kosa). Metličane je iznenadila vest o smrti znanega in priljubljenega metliškega posestnika in bivšega gostilničarja g. Ivana Malešiča, ki je dočkal visoko starost 78 let. Dolga leta je bil v Metliki gostilničar v Čitalnici, pozneje pa je svojo gostilničarsko obrt opustil in preživljal zadnja leta svojega življenja pri svojem sinu. Pokojnik je bil znan po vsej Beli krajini kot dobrohoten in značajan mož. Svoje otroke, ki sta med njimi metliški župan g. Ivan in postajni restavrater na Jesenicah g. Božidar, je vzgojil v strogo nacionalnem duhu. Metličani bodo ohranili rajnkemu časten spomin. Njegovim svojcem izrekamo iskreno sožalje!

N o v i c e

+ Enotna moka ne sme biti dražja od 5.50 din, bela pa ne več kot 9 din. Referat za nadzorovanje cen sporoča: Glede na prijavo, da so prodajali v nekaterih trgovinah enotno moko po 5.75 din za kilogram in belo nad 9 din za kg, se opozarjajo kupovalci, da po uredbi banke uprave cena enotne moke

mi, ali se gospod Gaston Darcy kaj jezi name.

»Zakaj bi se jezil?«
»Zakaj? Ker sem grdo govorila o njegovi prijateljici. Saj ste bili vi sami priča!«

»Rekla si pač, da sumiš gospodično Lestrelovo zločina. Zmotila si se...«

»Da, toda če bi bila vedela...«
»Bi si bila malo zavozlala jezik! To nikoli ne škoduje.«

»Časih le škoduje. Zdaj pa me moj dolgi jezik stane najmanj tisoč zlatnikov! Poznam te gospode! Če obožujejo kakšno žensko... Toda kaj mi zdaj jadtovanje pomaga? Zdaj sodim tudi jaz drugače o gospodični. Bila je res v loži moje nekdanje gospodarice, pa ni bila sama.«

»Kako misliš?«

»Kako? Takole! Pogosto sem o tem razmišljala in sem se spomnila, da je gospodična vzela takrat, ko je odšla v opero, tri snopiče pisem s seboj. Spominila sem se tudi natanko, kaj je takrat rekla. Kako so te aristokratke neumane! Dekle, ki živi od poučevanja petja, pa ne spada med plemkinje. Razen tega jaz poznam plemkinjo, ki je umorila gospodično Julijo.«

»Ni mogoče! Povej mi, kdo naj bi bila ta ženska?«

»Dobro jo poznate! Markiza Barancosova in nabena druga!«

»Draga moja, sodnik je že mislil na njo, toda ona je dokazala, da ni prizadeta pri umoru.«

»Te ni mogoče!«

»Kakšne nove dokaze proti njej bi bilo treba dobiti.«

»Sicer je res nisem videla v trenutku, ko

je zamahnila z bodalom, toda v loži je bila vsekako.«

»Dobro, dobro... Zdaj pa me odvedi k svoji novi gospodarici!«

»Tako, gospod! Oprostite mi, da sem vas tako dolgo zadrževala.«

Stotnik je stopil v sprejemnico Klavdine Risslerjeve. Mlada ženska ga je veselo objela, on pa jo je očetovsko poljubil na čelo.

»Naposled si le prišel,« mu je rekla. »Bala sem se že, da te ne bo. Pravijo, da zdaj obiskuje samo resne dame. Vidiš, tudi jaz sem prijadrala med nje.«

»O tem ne dvomim.«

»Šališ se.«

»Ne šalim se. Dobil sem pismo, ki si mi ga pisala po svoji sobarici...«

»Res je. Marsikaj ti moram povedati. Vladimira sem poslala, da izbere ložo za nočno predstavo v dramo. Prišel me bo obiskat ob sedmih. Vidiš, midva se nisva srečala od Julijinega pogreba. Marica ti je menda že povedala, da je Vladimir plačal stroške za Julijin pogreb?«

»Da, toda...«

»Ti bi rad vedel, kdo je plačal grobnico? Pri pokopališki upravi niso nič vedeli. Denar je prinesla neka služkinja in ga oddala pod nekim izmišljenim imenom. Predvčeršnjim sem bila na pokopališču... prvič po pogrebu. Mislila sem si, da ne bo nikogar tam, in da bom lahko malo v miru molila za Julijino dušo. Ko sem stonila h grobu, sem zagledala neko žensko, naslonjeno ob ograjo lepo urejenega groba. Ta ženska je jokala.«

»Ali si jo spoznala?«

»Nalašč sem zakašljala. Gospa se je obrnila, toda njen obraz mi je bil neznan.«

»Ali se nista pogovarjali?«

»Rekla sem ji: Oprostite, gospa, tu je dovolj prostora, da bova obe jokali. Tudi jaz sem bila prijateljica gospodične Orcivalovel. Ko pa sem te besede rekla, je neznanka spustila svoj pajčolan.«

»In ti ni nič odgovorila?«

»Niti besede. Pobegnila je in niti pozdravila me ni. Tako sem bila jezna, da sem že hotela skočiti za njo in jo prositi za pojasnilo, kaj naj njeno vedenje pomeni.«

»To bi bila res morala storiti.«

»Da, toda kaj naj bi bila rekla? Kdo ji more braniti, da ne bi jokala na prostoru, ki ga je s svojim denarijem plačala? Stavila bi, da je plemenitega rodu.«

»Ali si jo dobro videla v obraz?«

»Spoznala bi jo med tisoč ženskami.«

»Ali bi mi jo lahko opisala?«

»Svetlolaska je, svetle kože, temnih oči, majhnega nosu in ust, drži se pa kakor kakšna grofica.«

»Nointel se je oddahnil. Že se je bal, da mu bo Klavdina opisala markizo.«

»Koliko let pa utegne imeti?«

»Tri in dvajset ali štiri in dvajset. Vec ne.«

»Visoka? Nizka?«

»Srednje postave.«

»Ali je prej še nikoli nisi videla?«

»Kolikor se morem spominjati, ne. V operi je nikoli ni, jaz pa sem tam zelo pogosto. Razen če hodi k drugim predstavam kakor jaz. Lepa je pa tako, da je nikoli ne bi pozabila.«

»Ali bi jo spoznala, če bi jo zdaj videla?«

»Seveda!«

»Če je tako, mi lahko napraviš zelo veliko uslugo. Obljubi mi, da ji boš prvič, ko jo vidiš, sledila tako dolgo, dokler ne včas, kdo je, ali vsaj, kje stanuje.«

ne sme biti višja od 5.50 din, cena bele moke pa ne višja od 9 din. Vsi, ki bi prodajali pšenično moko draže, morajo računati s kaznimi, razen tega še s tem, da se jim bo razdeljevanje pšenične moke sploh prepovedalo.

Rusini v Jugoslaviji. Beograjska »Ravnopravnost« poroča o običnem zboru Rusinskega narodnega prosvetnega društva v Krsturu, kjer je g. Kovač poročal o kulturnem združenju Rusinov v Jugoslaviji. Iz njegovega poročila prinaša list: »Ko je naš narod prišel v te kraje, je bil vzgojen pod tujimi vplivi, ki so bili slovanstvu tuji. Naš narod živi na teh tleh že 200 let. V bratski državi se je oprostil tega vpliva in se je v Jugoslaviji začel svobodno razvijati. Njegovi šolani možje so gledali in še danes gledajo na to, kako bi svojemu narodu dali boljšo podlago, na kateri naj bi se zgradilo njegovo narodno življenje, da bi si ohranil svojo narodno samobitnost.« »Ruski novini«, glasilo jugoslovanskih Rusinov, kliče Rusine, naj se drže gesla »Svoji k svojim!« Rusini v Jugoslaviji imajo dovolj svojih trgovcev, svojih obrtnih mojstrov, zdravnikov, odvetnikov v Krsturu, Zablju, Derventi, Novem Sadu in Sidu. Rusinski izobraženci vzgajajo otroke v rusinskem duhu, imajo rusinske šole, toda Rusini ne kažejo dovolj spoštovanja do rusinskih učiteljev in izobražencev. Rusinsko narodno prosvetno društvo je letos spet izdalo Rusinski koledar. Doslej so Rusini izdali že 18 narodnih koledarjev.

Srbskohrvatska oddaja po turškem radiu. V soboto ob 19.10 (po ankerskem času) so prvič oddajali po radiu v srbskohrvatskem jeziku, in sicer na valovni dolžini 36.70.

Nove cigarete »Dubravka«. Uprava državnih monopolov je dala v prodajo novo vrsto cigaret pod imenom »Dubravka« v zelo lepih kartonskih zavitkih. Da bi cigarete ostale sveže, so škatlice zavite tudi v celofan. Imajo zelo prijeten duh in okus, ker so izdelane iz posrečene mešanice južnosrbskih vrst tobaka s primesjo hercegovskega in dalmatinskega. Cigarete »Dubravka« so namenjene v prvi vrsti ženskam. Škatlica cigaret »Dubravka« stane 9 din in jih je v njej 15.

Slovenska posojilnica in hranilnica v Dobri vesi je slavila 50letnico obstoja. Med ustanovitelji so bili ugledni slovenski posestnik Janez Šumah iz Sinče vesi in župnika Jozef Rous in Stefan Bayer. Ljudstvo je v kratkem času dobilo izredno zaupanje v domači denarni zavod in posojilnica se je naglo napredovala. Tik po svetovni vojni se je preselila s svojega prvotnega sedeža v Sinči vesi

»Bom, toda povedati mi moraš, zakaj ti je ta zadeva tako pri srcu.«

Nointel je že hotel odgovoriti, v tem trenutku pa je stopila v sprejemnico Marica in tiho povedala:

»Gospod je prišel.«
»Dobro,« je odvrnila Klavdina. »Privedi ga sem! In ti dragi moj stotnik, — ali ne bi maral spoznati mojega Vladimira?«

»Hvala, draga prijateljica. Mudi se mi. Ne pozabi svoje obljube!«

Marica je odvedla stotnika tako, da Rusa ni srečal.

Nointel je bil zelo zadovoljen. Zdaj je bil prepričan, da je markiza nedolžna. Stopil je v prvo gostilno, da se je malo pokrepčal. Nato se je šel izprehajati. Potem je bil namenjen v dramsko gledališče, da bi tam poiskal preiskovalnega sodnika Rogerja Darcyja in mu oddal tisti usodni gumb.

Ko je prišel do širokega sprehajališča, je nedaleč stran zagledal poslopje opere. Ta večer ni bilo predstave, vendar pa so bila skoraj vsa okna razsvetljena. Mislil je, da bi utegnila biti kakšna skušnjava, kjer bi bili zaposleni tudi obe gospodični Majore, in z njima seveda tudi njuna mati, o kateri je vedel, da ju zmerom spremlja.

In ni se zmotil. Bila je velika skušnjava za balet in tudi mnogo občinstva jo je gledalo. S pomočjo napitnine mu ni bilo težavno priti do oblačilnice baletk. Takoj je tam opazil gospo Majore.

»Dober večer, gospa,« ji je tiho rekel. Starka se je preplašeno ozrla.

»Oh, saj res, vi ste! No, hvala bogu, da ste prišli!«

»Ko sem se zvečer vrnil z lova, sem dobil vaše pismo in takoj pohitel k van.«

v svoj lastni dom v Dobri vesi, leto nato pa je dogradila slovenski društveni dom, ki je ponos vse Podjune. Svoje imetje upravlja vestno in pošteno in je v teku svojega obstoja ohranila premnog slovenski dom.

Dalmatinci hočejo povečati površino vinogradov. Dobre cene letošnjega vina so izpodbudile dalmatinske vinogradnike, da so začeli trtam posvečati še večjo pozornost in zasajati nove vinograde. Toda strokovnjaki so jih opozorili, da je njihov račun napačen, kajti ne sme se pričakovati, da bo vsako leto v drugih delih države tako slaba vinska letina, kakor lansko jesen. Za lansko letino menijo, da je v Dalmaciji dala okrog 900.000 hektolitrov vina. Trgovina dobro uspeva in liter belega vina velja povprečno do sedem liter črnega pa do šest dinarjev. Strokovnjaki in oblastva so vinogradnikom nasvetovali, naj plodno zemljo rajši posejejo z žitom, da si bodo pridelali več hrane, ki bo potrebnejša od vina.

V Ljubljani ni preveč hripe. Ko se je pred dnevi tako naglo spremenilo mrzlo vreme v južno, so ljudje sodili, da se bo razširila hripa. Toda to se ni zgodilo, vsaj v Ljubljani ne, sicer pa je precej ljudi obolelo za hripo v mnogih naših krajih. Toda ne šele zdaj zaradi spremembe vremena. Hripa se navadno razširi med mrzlim vremenom, kakor kažejo izkušnje iz prejšnjih let.

Oproščeni ljetičevci. Pred sodnikom poedincem v Ljubljani je bila te dni razprava proti štirim slovenskim članom medtem že razpuščenega Ljetičevega Zbora. Obtoženi so bili odvetnik dr. Mirko Triller iz Radovljice, klepar Boris Hmeljak z Jesenic, pletar Viktor Horvat iz Radovljice in varilec Valentin Zen z Jesenic. Obtožnica je navajala, da so se obtoženci 7. junija l. 1938, na Jesenicah na tajnem sestanku dogovarjali, da bodo nekaj dni kasneje ob priliki zaključka jeseniškega Slovenskega tedna izvršili napad na tedanjega predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića in pokojnega ministra dr. Antona Korošca. Postopanje proti omenjenim obtožencem ima za seboj že precejšnjo zgodovino. Aretacija zlasti glavnega obtoženca pred dvema letoma je zbudila v naši javnosti veliko pozornost. Devet aretirancev je bilo prepeljano v Beograd, kjer je bilo proti njim uvedeno pred državnim sodiščem za zaščito države postopanje po zakonu o zaščiti države. Od obtoženih je bil dr. Triller tri mesece v preiskovalnem zaporu nato pa je bilo postopanje proti njemu in tovarišem prepuščeno v redno postopanje ljubljanskemu okrožnemu sodišču

»Nikoli več ne pojdem na skupno večerjo v Ameriško kavarno.«

»Vaši hčerki sta jo predlagali...«

»Res je, toda moj Alfred se je takoj jezil!«

»Alfred?«

»Tako je mojemu možu ime. Tako neumna sem bila, da sem mu izdala, kaj je bilo z gumbom. Zdaj niti ne spi več. Lital je po zakoniku in odkril, da bi me lahko za deset let zaprl. In ne bo se pomiril, dokler ne odnesem gumba k preiskovalnemu sodniku. Ali ga imate s seboj?«

Nointel je premišljal, kaj naj ji bi odgovoril, tedaj pa je kopica plesalk pritekla na oder. Gospa Majore je bila zdaj vsa zatopljena v ples in Nointel je vsaj lahko preudarjal, kako naj se ji izgovori.

Izenada je vratarica vzkliknila:

»Poglejte, gospod ravnatelj si nekaj zapisuje, in prav zdajle plešeta moji hčerki Mogoče bosta napredovali!«

»To vam bo pa v veliko veselje, gospa Majore!«

»Ne vem, ali se bo moj mož kaj pomiril. Samo o sodišču zmeraj sanjari. Če bi mi-takoj vrnil tisti gumb...«

»Da ga izročite preiskovalnemu sodniku?«
»Seveda. Bojim se pa, da me bo sodnik oštel, ker nisem...«

»Nič se ne bojte. Zelo prijazen bo z vami.«

»Ali ste ga mar videli?«

»Da in gumb sem mu tudi že izročil. Sodnik je pohvalil vas in mene.«

»Ali je to mogoče?«

»Za naju oba je govoril gospod Gaston Darcy, ki je njegov nečak. Vse je bilo takoj urejeno.«

»Hvala bogu!«

Razprava v Ljubljani je bila kljub predlogu državnega tožilca, naj se vrši ob izključitvi javnosti, po odločbi sodnika javna in ji je prisostvovalo precej občinstva. Obtoženi, ki sta jih zagovarjala odvetnika dr. Stanko Lapajne in dr. Fran Kandare, so sicer priznali, da so se udeležili očitane jim sestanka, toda odločno so zanikali da bi bili kovali tako daljnosežno zaroto proti članom vlade, kakor je trdila obtožnica. Sestanek se je vršil na domu Franca Rustje in njegove žene Irme, od katerih so za vest o sestanku izvedela tudi varnostna oblastva. Kakor pa so trdili obtoženci in njihovi zagovorniki, je imel Rustja v svoji ovadbi bujno domišljijo, ki ni bila oprta na resnico. Glede Rustje sta branilca navajala še nekatere podatke, iz katerih bi se dalo sklepati na kaj majhno verodostojnost ovaditeljevo. Poleg tega pa se je tudi izkazalo, da se izpovedi zakoncev Franca in Irme Rustjanovih niso ujemale v nekaterih važnih točkah, a ponovno zaslišanje ne bi bilo možno, ker sta zakonca trenutno povsem neznanega bivališča. Po končanem dokaznem postopanju je sodnik vse štiri obtožence oprostil vsake krivde in kazni.

Pes je rešil dečka iz Ljubljanice. Te dni sta se sprehajala ob Ljubljanici blizu Spice v Ljubljani 10letni deček in deklica, nekaj let starejša od dečka. Iskala sta po travnikih ob vodi vrbove mucke. S seboj sta imela tudi velikega psa. Po neprevidnosti je deček padel v precej naraslo Ljubljanico, ki ga je takoj začela odnašati proti Spici. Deklica je prestrašena začela kričati na pomoč, a pri tem tudi sama začela že gaziti v vodo, da reši dečka. Prihitele so neke ženske v sosesčini, vendar si nobena ni znala pomagati. Tekle so ob vodi in pri tem kričale na pomoč. Deček je že izginil pod vodo in je bilo malo upanja, da ga bo mogoče rešiti, posebno ker ni nihče znal plavati. Pes je ves čas nemirno tekal sem in tja ob vodi. Na mah pa je rešil položaj. Skočil je v vodo, priplaval do dečka, ga zagrabil z zobmi za obleko in ga rinil s seboj iz vode do brega. V plitvi vodi ga je potem rešila na suho neka ženska.

Zalostna usoda kmečkega posestnika. Posestnik Marko Strelec iz Markovcev pri Sv. Marku je mnogo trpel zaradi božjasti. Poneje pa so se začeli pojavljati pri njem znaki omračevanja uma. Žena in tri hčerke niso vedele, kaj bi z njim, pa so ga zaprle v konjski hlev. Tukaj je bival eno leto, dokler ni zaradi zime ves prezebel. Zdaj šele so se domače ženske zdale morebitnih posledic, pa so nesrečnika spravile v neko sobico. V zve-

»Toda sodnik še računa na vas. Saj veste, da so tisto gospodično izpustili iz zapora?«

»Zmerom sem pripovedovala, da je ona nedolžna.«

»Vmešani sta najmanj še dve ženski. Dve smo spoznali, vi boste pa odkrili zločinko.«

»Jaz? Kako?«

»Obe bosta oblekli domino in si zakrinkali obraz. Privedli ju bomo pred vas. Ponovili bosta besede, ki sta jih rekli, ko sta vas prosili, da jima odprete ložo števil. 27, vi pa boste povedali, katera izmed njiju je poslednja vstopila.«

»Toda tega je že tako dolgo... Če bi se morda zmotila...«

»Sodnik vam bo pomagal. On ve, da je četrt ure pred zločinom odšla ena ženska iz lože, druga pa je stopila vanjo.«

»Tako je. Spominjam se še tega.«

»To boste že lahko ugotovili, katera je bila zadnja. Sodišče vam bo hvaležno, vaši hčerki pa bosta lahko na vas ponosni.«

»In Alfred! On šele! Kar pokliče naj me gospod sodnik!«

Med tem je sluga gospej Majore povedal, da je njeni hčeri Pamela postalo slabo. Gospa Majore je pustila Nointela in hitro odšla k hčeri.

Nointel ni vedel, čemu naj bi se še mudil v operi. Zato je šel proti dramskemu gledališču. Sedel je na konec prve vrste v pritličju in se začel ozirati, da bi videl, kje se nahaja gospod Roger Darcy, preiskovalni sodnik. V loži prve vrste je opazil Klavdino Risslerjevo, v drugi vrsti lož pa je odkril gospo Cambryjevo in Gastonovega strica.

(Dalje)

zi s tem so se razširile po okolici razne govorice, ki so prišle tudi do ušes orožnikov. Orožniki so šli k Strelčevim in so našli nesrečneža v sobici. Ko so ga vprašali, zakaj stoka, je dejal, da čuti bolečine po vsem telesu in da ga zlasti hudo bolijo noge. Orožniki so si ga ogledali in spoznali, da ima prste na obeh nogah zmrzle. Zato so zaslišali domače in odredili vse potrebno za takojšnjo zdravniško pomoč.

* **Kazen za dolge prste.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjali 27letna tvorniška delavka Marija Kojčeva in 25letna delavka Erna Bevčeva iz Celja, ker sta izvršili več tatvin v trgovinah, ko sta izbirali blago. Lani oktobra sta ukradli v trgovinah modistk Anice Barbove in Karoline Koširjeve v Gosposki ulici dva damska klobuka, novembra pa v desetih trgovinah v Mariboru več klobukov, mnogo perila in druge reči. Pri razpravi sta valili krivdo druga na drugo, glede tatvin v Mariboru pa sta se delali nedvedni in sta trdili, da se ničesar ne spominjata, ker sta bili vinjeni. Kojčeva je bila obsojena na dve leti, Bevčeva pa na eno leto in šest mesecev strogega zaporja. Obe sta tudi obsojeni na izgubo častnih pravic za dobo treh let.

* **Drzen vlom v shrambo živil.** V nedavni noči so neznan tatovi vlomili v hišo Katarine Rožančeve, po domače Apatove, v Ponorju, ki stoji tik ob državni cesti Vransko-Celje, in iz jedilne shrambe odnesli tri posode, napolnjene s svinjsko mastjo, v skupni teži okrog 150 kg. Sinu Rožančeve pa so ukradli zimsko suktnjo. Vlomilci so prišli v jedilno shrambo na ta način, da so s silo odprli najprej zunanja vrata kuhinje, na notranjih pa zdrobili stekla in zlezli v kuhinjo. Nasledni dan so našli domači eno posodo z mastjo v obcestnem jarku ob državni cesti. Vlomilci so jo verjetno pustili tam zaradi tega, ker niso mogli toliko nositi s seboj. Splošno se domneva, da so bili pri tem vladu udeleženi ljudje, katerim so domače razmere pri Apatovih dobro znane. Orožništvo se je takoj z vso vneto lotilo posla.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let. Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Franca Pera, kapešana v p. Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 din.

Popotnikova torba

Gradnja ceste naj daje zaslužek

Podlehnik v Halozah, januarja.

Tukaj se je že vrsto let gradila nova cesta Leskovec—Podlehnik in tako so vsaj najpotrebnejši prišli do sklonnega zaslužka. Zdaj, pa, ko je zaradi lanske slabe letine in čedalje bolj rastoče draginje potreba za primerne zaposlenje tukajšnjega prebivalstva, ki životari v največjem pomanjkanju, največja, je delo naenkrat zastalo.

Ne vemo sicer vzroka, govori se pa splošno, da je kriv temu neki nesporazum med bansko upravo v Ljubljani in med bivšim odborom občine Podlehnik. Ker so tukajšnji kraji zelo ubožni glede živil, je prebivalstvo pomoči nujno potrebno. Res je tu pomladi in čez poletje delo v vinogradih, toda vinogradniki, ki so po veliki večini ptujski, mariborski in inozemski trgovci, gostilničarji, odvetniki in drugi, plačujejo za delo v vinogradih le 6 do 10 dinarjev dnevno. Kako naj tedaj viničar preživlja sebe in še kup malih otrok. V mnogih družinah že od lanskega poletja ni bilo kruha v hiši. Uboge družine otepajo dan za dnem turščični močnik. Ponekod pa še tega ni. Vse to se čuje skoraj neverjetno, a je bridka resnica. Otroci, ki jih je navadno več v eni družini, so bledi, slabokrvni, zagrenjeni in brez veselja do življenja. Ali se more od takšnega otroka pričakovati, da bo vreden član človeške družbe, sposoben vršiti svoj poklic?

Nujna potreba je, da oblastva priskočijo takšnim krajem na pomoč, da bodo naši otroci zrasi v krepke moške in žene, ki bodo ljubili svoj dom in branili svojo domovino.

Zato prosimo odločujoče činitelje, da prekinjeno gradnjo omenjene ceste v najkrajšem času spet nadaljujejo. Tako bo prišlo prebivalstvo spet do najpotrebnejšega za življenjski obstoj.

Tudi za vinogradna dela bi bila potrebna neka zakonito določena mezda, ker večina vinogradnikov plačuje delavcem pri vinogradnih delih še zmeraj toliko kakor pred enim letom, čeprav so se življenjske potrebe dvignile v ceni za več kakor enkrat. One vinogradnike, ki ne bi imeli toliko so-

cialnega čuta, da bi povečali mezde svojim delavcem na višino, primerno zdajšnji draginji, naj oblastva prisilijo k temu. H

»Domovine« ne pustimo

Kamnje pri Št. Rupertu, januarja.

Strašna nevihta traja že ves januar v šent-ruperški župniji. Neki ljudje si prizadevajo čisto izrinuti iz naše župnije napredno časopisje. Kljub gromu in blisku pa so dozdašnji naročniki naprednih časopisov ne samo ostali zvesti, temveč so pridobili še nove naročnike.

Najbolj se je izkazalo Kamnje. Več let je bil v naši vasi samo en naročnik »Domovine«. Čez leta smo napredovali do petih naročnikov. Na zdajšnje nevihte smo pa odgovorili tako, da smo pridobili kar pet novih naročnikov za »Domovino«, a obstoji upanje, da bo še kaj plodu od naše neutrudne agitacije za naše edino dobro časopisje. Hvaležni smo »Domovini« za njeno točno poročanje v vseh smereh in še posebej za njene domoljubne in kmetijske članke. Vsi naročniki »Domovine« smo prepričani, da vsakdo, ki je le kdaj dobil v roke »Domovino«, postane kmalu njen zvest bralec. Pri nas je usidrano mnenje, da dober časopis sam zase agitira. Pri nobenem listu se ni to tako pokazalo, kakor pri najboljšem slovenskem tedniku »Domovini«. Zatorej naj bo pri nas še taka nevihta nas ne bo oplašila, da ne bi čitali svojega glasila.

Posebni novice pri nas ni. Le snega imamo dosti na zalogi. Pa še to moramo povedati, da so poleti pri nas začeli graditi vodovod. Toda so samo na posestvu g. Zurca odkrili izvirek, naredili pa še niso ničesar razen sitnosti staremu g. Zurcu, da mora hoditi po lestvi po vodo, medtem ko je prej lahko zajel vodo kar v studencu. — Naročniki iz Kamnja pri Št. Rupertu.

Prepir zaradi Štrigove

K vprašanju priključitve Štrigove k bano-vini Hrvatski se je oglasil tudi zagrebški »Katoliški list«, ki pravi med drugim:

»Hrvatski ban in zagrebški nadškof sta javno napovedala, da je vprašanje priključitve Štrigove pred rešitvijo. Za to se je odkrito zavzemal tudi kaplan Miklaužič v Štrigovi, ki pa se je zaradi tega znašel pred sodiščem. Mislimo, da bi bilo dosti potrebnejše, če bi poklicali pred sodišče tiste ljudi, ki poslovenjajo hrvatske kraje, kakor sta

Maritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

»Tako mislim tudi jaz«, je odvrnil Stern, »kajti sicer mi je nerazumljivo, zakaj bi nam bil hotel škodovati. Nedvomno je pobalin plačano orodje nezane osebe, ki hoče meni storiti zlo. Vse vsaj kaže na to.«

»Naš voz že stoji popravljen in naprežen pred gostilno«, je vzkliknila Gertruda. »Kar spravimo se vanj. Ti si potreben počitka!« Kmalu je drdral voz proti prijaznemu Arnsdntu.

8.

Gledališka sezona v T... se je začela za Roberta Sterna, odnosno Nerza, kakor se je zdaj imenoval, zelo ugodno. Nastopi v gledališču so mlademu umetniku čedalje bolj večali slavo.

Bodočnost, polna slave, se je obetala bivšemu visokošolcu, ki pa kljub temu ni bil zadovoljen. Včasih je kar potrt lazil okrog. Dostop v očetovo hišo mu je bil še zmeraj prepovedan. Pravni svetnik nikakor ni mogel preboleti, da bo ostala neizpolnjena njegova najljubša želja, da bi postal njegov sin nekoč naslednik njegove odvetniške pisarne.

Robert si je mnogo prizadeval, da bi se spravil z očetom. V tem sta ga podpirali mati in sestra. Pošiljal je domov pisma, v katerih je razpravljel o svojih umetniških uspehih in o lepi bodočnosti, ki ga čaka. Toda staroverski mož se ni dal zlahka upogniti. Domači so se pač zavedali, da bo po-

trebna velika vztrajnost, preden bodo v starem gospodu zbudili spravljeveše razpoloženje.

Toda še bolj je zavzemalo srce mladega gledališkega igralca njegovo razmerje do lepe pevke Malvine Tautenbergove. Ta ga je počasi privezovala nase, da se je skoro nezavedno zapletel v njene mreže in to opazil šele, ko ni mogel več iz teh mrež, ne da bi bil zbudil v javnosti mučno pozornost.

V prvih tednih po nastopu svoje nove namestitve je mladi umetnik še izmenjavал nežna pisma z Greto, a počasi je v njem obledela slika skromne mladenke pred ponosno in pozornost vzbujajočo lepoto Malvine. Robertova pisma so postajala kljub Gretinim prisrčnim pismom čedalje redkejša in hladnejša, tako da je ubogo dekletu kmalu spoznalo, da so odgovori ljubljene mladega moža še samo vljudnost. Njen ponos se je zbudil in nehala mu je pošiljati pisma. Le še enkrat je nezvestemu z ganljivimi besedami predočila njegov postopek in ga na koncu pisma pozvala, naj ji vrne polno svobodo, če je njegova volja taka. Roberta je bilo sram spričo te Gretine velikodušnosti in jo je že nameraval prositi za odpustanje ter ji zagotoviti svojo ljubezen, a prišla je k njemu Malvina, pred katero so se vsi njegovi dobri sklepi razbl-

nili v nič. Greta je nehala obstajati zanj. Le še enkrat mu je o njej govoril njegov prijatelj visokošolec Lassendorf. Greta je zelo trpela zaradi svoje nesrečne ljubezni. Zdrava barva je izginila z njenih lic in vsa v skrbeh je njena starajoča se mati opazovala tiho hčerko, ki je bila svojo hudo bolečino zaprla globoko v srce. Zdaj pa zdaj se je sicer pred Robertovimi duševnimi očmi pojavil v meglenih črtah lik prijaznega dekleta in slišal je svarilni glas vesti, toda skušal je to sliko pregnati in glas vesti omamiti. To se mu je najlaže posrečilo s tem, da si je potiskal razvedrila pri tisti, ki je to njegovo notranjo razkrojenost zakrivila, to je pri lepi, ponosni pevki Malvini.

V elegantno modro domačo obleko oblečena se je bila Malvina v svoji sobi malomarno vlegla na otomano. V bližini je bilo stojalo, po katerem je plezala pisana papiga in s svojim neprijetnim kričanjem polnila sobo. Na debeli preprogi pred otomano pa je ležal debel psiček. V lepo oblikovani roki je primadona držala prepis vlóge, ki ga ji je poslalo gledališko ravnateljstvo. Zdaj pa zdaj je Malvina malo pogledala v zvezek, toda očitno ni bila zbranih misli, zakaj kmalu je zvezek odložila, začela božati psička in krmiti s sladkorjem papigo, ki je za vsak košček na vso moč zavriščala od veselja.

Nekdo je lahko potrkal na vrata. Ne da bi bila vstala, je poklicala: »Naprej!«

Vstopila je služkinja.

»Kaj hočeš, Mina?« jo je vprašala Malvina, ne preveč prijazno.

Strigova in Šafarsko. Če je kdo izzval plemenski in narodni razdor, potem so bili to ti ljudje, ki so širili slovenstvo po teh krajih. Zato bi morali pred sodišče ti ljudje, ne pa kaplan Miklaužič, ki je branil stoletne hrvatske pravice. Skriti činitelji v dravski banovini delajo prav slabe usluge dobrim odnosom med Slovenci in Hrvati, ko podpirajo protinaravno odtujevanje medmurskih Hrvatov. Primer s Strigovo je primer zaslepljenosti, ki bo hudo škodovala koristim slovenskega naroda, Hrvatom ne more nihče jemati to, kar jim po božjih zakonih pripada.

»Katoliški list« je tedensko glasilo pripadnikov bivše Hrvatske ljudske stranke, ki je bila svoje dni tesno povezana s Slovensko ljudsko stranko. Zato je njegovo ostro pisanje toliko bolj čudno. Kar pa se tiče zadeve same, je treba povedati, da nam je razburjenje v Zagrebu nerazumljivo. Vsa poročila,

ki prihajajo iz Strigove, soglašajo v ugotovitvi, da se tamkajšnje domače prebivalstvo prav nič ne vznemirja. Ako bo to prebivalstvo res želelo priti v banovino Hrvatsko, gotovo ne bo v Sloveniji nikogar, ki bi ga hotel pri tem ovirati, kakor smo na drugi strani prepričani, da tudi na Hrvatskem ne bo nobenega razsodnega človeka, ki bi skušal prepričati, da se vrnejo v Slovenijo oni slovenski kraji, ki so zdaj priključeni Hrvatski.

Sodimo pa, da dopisnik »Katoliškega lista« nima niti pojma o narečju, ki se govori v Strigovi in okolici. Nepobitno dejstvo je, da je to narečje kajkavsko in slovensko. Zato besede o nekem poslovenjanju ne pričajo o ničemer drugem kakor o neznanju, ki odlikuje še nekaj takšnih majhnih skupin v Zagrebu. S to ugotovitvijo pa se nismo morda izrekli proti priključitvi Strigove in Šafarskega k Hrvatski, ako bo to ljudstvo hotelo.

Po udušenem uporuh je uvedena v Rumuniji vojaška diktatura

Upor legionarjev (Železne garde) v Rumuniji, ki ga je vodil bivši podpredsednik vlade Horia Sima, je zadušeno. Kakor poročajo iz Bukarešte, vladata zdaj v prestolnici Bukarešti kakor na deželi red in mir. Močni oddelki vojske varujejo najvažnejše državne in zasebne ustanove in tudi domove odgovornih državnikov in uglednih politikov. Vojaške patrole križarijo po ulicah, ki so bile torišče najhujših spopadov. Preiskave se ne prestano nadaljujejo, povsod iščejo upornike. Pred policijsko direkcijo so nameščeni tanki. Prebivalstvo je bilo pozvano, naj ne ovira preiskave, ki jo vrše vojaške patrole, da se izslede uporniki in najde blago, ki je bilo odnešeno iz trgovin. Tu pa tam pade še kak strel, toda prebivalstvo se je na to že navadilo, ker ve, da je bil spet kak upornik ujet ali pa ustreljen.

Na posebno svečan način so na državne stroške pokopali oficirje in vojake, padle v borbi z uporniki. Upravitelj države general Antonescu dobiva z vseh strani zahvalne brzojavke in celo tudi znatne denarne zneske za sklad, ki bo ustanovljen za podporo družinam padlih vojakov.

Rumunski tisk, ki je doslej obsegal nad 40 listov, je znatno skrčen. Zdaj izhajajo samo trije jutranji in trije popoldanski listi. Poslopija treh dnevnikov »Universala«, »Cu-

rentula« in »Timpula«, ki so jih dva dni imeli v oblasti uporniki, so bila precej poškodovana, tako da listi nekaj časa niso mogli iziti.

Zdaj objavljajo listi nova službena obvestila generalnega štaba, ki poziva nove kontingente rezervistov na tridesetdnevne orožne vaje v februarju in marcu. Poveljniki vseh armadnih zborov, kakor tudi poveljniki mornarice in letalstva so poslali generalu Antonescu izjave svoje neomajne vdanosti.

Ker naredba vojaških oblastev prepoveduje občinstvu zadržanje čez 21. uro v gostilnah in drugih javnih lokalih, in po 22. na ulicah morajo imeti kinematografi in gledališča predstave že zgodaj popoldne.

Velike množice ljudi si ogledujejo židovski okraj, kjer je opustošenje naravnost strahotno. Opustošena sta zlasti mestna okraja Dudești in Vakarești. Kinematografi, gostilne, lekarne, trgovine in drugi lokali so čisto izropani in opustošeni. Porušeno je bilo tudi več zasebnih hiš in izropano mnogo zasebnih stanovanj. Žalosten prizor se je nudil opazovalcu pred mrtvašnico zdravniškega zavoda blizu židovskega okraja, kjer so neskončne vrste meščanov vseh stanov med mrliči iskale svoje pogrešane rodbinske člane in potrpežljivo čakale na dovoljenje, da so si lahko ogledale mrliče. Strašen prizor se je nudil obiskovalcu pri vhodu v zavod, kjer je tako

pri vhodu ležalo na stotine golih trupel, ki so jih po raztelesenju položili tja, ker drugod ni bilo več prostora.

Palača telefonske uprave, kjer so bila razbita vsa okna, je obita z deskami. Poslopje še zmeraj varujejo močni oddelki vojske. Po bližnjih hišah so še zdaj vidni znaki krvavih bojev, ki so se vršili okrog telefonske centrale.

Po Reuterjevi vesti je bil glavni povzročitelj krvavih pobojev Horia Sima aretiran. Po isti vesti je rumunsko vojaštvo prevzelo pod svoje nadzorstvo ves železniški promet in zastražilo tudi vse elektrarne in plinarne v državi. Druga poročila javljajo, da je vsa rumunska policija postavljena pod vojaško poveljstvo.

Ruski listi objavljajo poročila, da je bilo ob priliki nemirov v Rumuniji samo v Bukarešti ubitih skupno 2500 oseb. Izven Bukarešte so nemiri terjali še 300 žrtev.

Da bi zagotovil red v državi je general Antonescu sestavil generalsko vlado in uvedel vojaško diktaturo. General Antonescu je poleg predsedstva vlade obdržal še ministrstvo za zunanje posle. Minister za notranje posle je general Popescu. V svoji deklaraciji pravi nova vlada, da je njena prva in glavna naloga: zagotovitev reda v državi in obnova rednih življenjskih pogojev.

Iz Prekmurja

Vlomilska trojica je okradla dva mursko-soboška trgovca. Pred nedavnim je bil obsojen na pet mesecev zapora 33letni Štefan Flisar, ker je svojemu gospodarju ukradel bencin in razno orodje. Ker pa so orožniki dvomili, da bo šel sam v zapore v Mariboru sta šla dva orožnika zgodaj jutraj iskat na dom, da b'iga potem spremila na jutrni vlak. Flisarja pa ni bilo doma. Orožnika nista hotela oditi praznih rok in sta ga počakala skrita. Kmalu je prišel Flisar s težkim zabojem in ga odložil pred hišo. Ko sta ga orožnika pobarala, kaj je prinesel, je rekel, da ima v zaboju drva. Ta drva pa so pri pretresu čudno zažvenketala, in ko so zaboj odprli, so se prikazali v njem fotografski aparati in razni sestavni deli za kolesa, šivalne stroje in gramofone. Flisar je prostodušno priznal, da je vlomil v Štivanovo trgovino. Medtem je prišel k Flisarjevemu stanovanju še 18-letni mizarski vajenec Ludvik Šeruga, ki je

»Gospod Tautenberg vprašuje, ali sme za trenutek vstopiti.

Senca nejevolje je spreletela lepi obraz mladega dekleta. Nehote je sunila psa, ki je cvileč zlezal pod zofo.

»Reci mojemu očetu, da mi je čas odmerjen zavoljo učenja nove vloge. Naj torej pride.«

Služkinja je šla in kmalu nato je stopil v sobo stari gospod. Bil je skrbno oblečen. Visoki postavi so pristajali elegantna obleka, zlati naočniki in dolga bela brada, ki je napravljala vtisk nekake odličnosti. Možak je vzel stol, ga postavil k zofi in sedel.

»Kakor se mi zdi, nisi posebno dobre volje,« je začel Tautenberg. »Namen mojega prihoda pa tudi ni takšen, da bi te spravil v boljše razpoloženje.«

»Če se tvoj namen tiče moje skrinjice z dragocenostmi, si se gotovo uštel,« je odvrnila Malvina ledeno mirno.

»Občudujem tvojo bistroumnost,« je rekel stari gospod nekoliko posmehljivo. »Uganila si. Upam, da me danes ne boš zavrnila.«

»Moja volja je neomajna, zapomni si to. Ne morem in nočem več doprinašati zate žrtev, četudi bi jih mogla.«

»Ti dobivaš letno 6000 tolarjev plače, a daješ mi mesečno le siromašnih sto tolarjev,« je odgovoril z neomajno ravnodušnostjo Malvinin oče. »Ta skromni znesek ni v nikakem razmerju s tvojimi dohodki.«

»Jaz iz svojega vzdržujem vse gospodinjstvo, medtem ko ti skrbiš le za svojo zabavo!« je razburjena vzkliknila mladenka. Ni se mogla več premagovati.

»Pustiva te nepomembne reči,« je odločil stari gospod in vstal. »Dovolj je tega, denar nujno potrebujem! Če ga nimaš, daj vzeti predujem, ki ti ga bodo gotovo dali.«

»Teja ne storim,« je odločno rekla umetnica, »in to je moja zadnja beseda.«

Stopila je proti vratom v stransko sobo, toda Tautenberg ji je naglo zastavil pot.

»Torej nočeš?« je rekel in v njegovih očeh je gorel zagoneten ogenj. »Dobro veš, da te lahko uničim. Ena sama beseda, pa bo konec tvoje slave...«

Vsako besedo je izrekel počasi in s posebnim naglasom.

»Kar izvrši svojo grožnjo. Toda konec moje slave je tudi tvoj konec!«

Hlastno in s tresočim se glasom je izrekla pevka te besede. Kljub silnemu premaganju ni mogla čisto skriti svoje razburjenosti.

Stari gospod se je malomarno naslonil na vrata in prekrizal roke na prsih.

»Prav imaš Malvina, s teboj vred bom padel,« je rekel ravnodušno se smehljaje.

»Toda nimam kaj izgubiti, medtem ko si ti slavljena umetnica. Oboževana primadona našega gledališča, ljubica našega slavljene mladega umetnika. Ti lahko torej mnogo izgubiš.«

Pevka je molčala. Hud boj se je bil v njeni notranjosti, o čemer so pričali njeni globoki dihi in krčevit drget, ki je zdaj pa zdaj spreletel njen obraz.

»Kako si bodo tvoje tovarišice, ki te tako že smatrajo za ošabnico, škodoželjno pripovedovale veliko novico, kako bodo ljudje vrtali po tvoji preteklosti in iskali

reči, ki ne bodo prijetne zate! A kaj bo tvoj prijatelj Nerz...«

»Nehaj, grozovitež!« je zakričala Malvina, stopila k pisalni mizi, vzela iz predala nekaj denarja in ga vrgla Tautenbergu.

V tistem trenutku so se odprla vrata in na pragu se je pojavil Robert. Imel je pravico, nenajavljen vstopiti, česar Malvina ni dovoljevala niti očetu. En sam pogled na obadva mu je povedal, da sta se oče in hči prepirala. Iz nemirnega obnašanja ljubice je uganil, da se moral prepričati nanašati na zelo neprijetne reči. Vljudno se je hotel odstraniti.

»Ne maram motiti,« je rekel, obrnivši se, »v eni uri se snet vrnem.«

»Ostani, Robert!« je vzkliknila Malvina in se vrgla na njegove prsi. »Oprosti me tega človeka!« je hlastno pristavila.

Mladi umetnik je gledal zdaj starega gospoda, zdaj njegovo hčer in ni vedel, kaj naj bi odvrnil na čudni pevkin poziv.

»V napotje sem tu,« je naposled Tautenberg prekinil mučni molk, »dovolite, da odidem.«

Priklonil se je Robertu in šel.

»Lopov!« je zašušljala Malvina in ošinila odhajajočega s pogledom neskončnega sovraštva.

Gledališki igralec se je oprostil mladega dekleta in osupel stopil korak nazaj.

»Malvina! Tvoj oče jel,« je rekel očita-joče.

Z velikimi očmi, kakor bi ne bila razumela besed mladega moža, mu je gledala Malvina nekaj sekund v obraz. Nato je vzkliknila z rezkim glasom:

»Moj oče, praviš? Ne, ni moj oče...«

tudi kot zrelo jabolko padel v roke orožnikom. Zdaj ni bilo težavno, najti še tretjega člana vlomilske družbe, Stefana Lutersmida. Vsi trije so bili vlomili v Štivanovo trgovino kar dvakrat. Trgovec g. Ernest Štivan je šele od orožnikov izvedel, da je bilo dvakrat zaporedno vlomljeno v njegovo trgovino. Vlomilci so pač tako spretno izbirali blago, da od iste vrste niso vzeli preveč primerkov. Orožnikom je bilo tudi takoj jasno, da so morali vlomilci z nakradenim blagom zalagati kakega trgovca. Res so aretiranci priznali, da so dobavljali blago trgovcema T. v Selsu in Z. v Prosečki vasi. Orožniki so takoj napravili preiskavo in prišli do presenetljivega odkritja. V trgovini na Selu so namreč poleg predmetov iz Štivanove trgovine od-

krili še kar celo zalogo železnine, ki so jo vlomilci odnesli iz trgovine Arnolda Heimerja v Murski Soboti. Flisar in Lutersmid sta bila vsak nekaj časa uslužbena pri Heimerju. Ker je trgovec ugotovil, da mu nekdo krade železino iz skladišča, je pričel sumiti v poštenost obeh uslužbencev in ju je odpustil. Po površnih cenitvah je bil trgovec Štivan oškodovan za okrog 33.000 din. Večino blaga iz svoje trgovine je menda dobil nazaj. Ni pa izključeno, da so vlomilci tudi še kdaj prej obiskali njegovo dobro založeno trgovino. Koliko so odnesli iz Heimerjeve trgovine, pa še ni mogoče oceniti, ker so iz nje najbrž že dalje časa odnašali blago.

gor. Prepotoval je nad 200 km po svoji deželi od meje do uporniškega tabora. Potovanje je bilo neovirano. Abesinci niso bili nikjer nadlegovani od sovražnika. Med potjo ni bilo opaziti nobenega italijanskega letala.

Neguš se je odločil za povratek v svojo deželo, ko se je prepričal, da so angleški oficirji in podoficirji pod vodstvom nekega polkovnika v zadnjih šestih mesecih organizirali veliko množico Abesincev in jih vojaško izarili. Polkovnik je podrobno poročal, kako se upor proti Italijanom naglo širi in kako bi njegova prisotnost med uporniki pripomogla, da bi vzplamtela vsa dežela v borbi proti sovražniku.

»Times« na koncu opozarja na svečano izjavo, ki jo je nedavno podal angleški državni podtajnik Butler v spodnji zbornici, da bodo namreč Angleži spoštovali neodvisnost abesinske dežele in da zagotavljajo vso pomoč Abesincem, ki so se odločili za borbo proti skupnemu sovražniku. To politiko, zatrjuje list, bo angleška vlada nadaljevala z vso odločnostjo.

Kaj pravi bivši neguš o uporih v Abesiniji

Dopisnik United Pressa je bil nedavno sprejet pri bivšem abesinskem negušu Haile Selasiju v Kartumu, ki je zdaj neguševo bivališče. Dopisnik je o tem napisal članek, iz katerega povzemamo:

»Ponoči se slišijo s hribov, obdajajočih Kartum, votli udarci bobnov, ki pošiljajo dalje v notranjost Abesinije vest, na katero so čakali Abesinci že pet let. Ta vest se glasi, da se njihov bivši cesar vrača in da se bliža čas osvoboditve.

Iz posebnega razgovora, ki mi ga je dovolil, sem izvedel, da je neguš že prišel v stike z mnogimi abesinskimi poglavarji. Ko je neguš pred leti v Hajfi stopal z angleškega rušilca, na katerem je moral pobegniti iz svoje domovine, je bil potrj od skrbi in žalosti, zdaj pa je bil ves živahen, ko sem ga našel ovitega v rdečo svilo in sedečega na lesenem prestolu sredi palače, ki jo obdajajo zelene palme tik ob mirni in globoki vodi Modrega Nila. Z glasom, ki se je tresel od notranjega zaupanja, mi je rekel, da tisti dan, ko bo prekorajil abesinsko mejo in povedel svojo vojsko proti sovražniku, ni več daleč. Notranji upori v Abesiniji se zelo širijo, mi je rekel, in abesinska vojska se že pripravlja.

»Res je, sovražniki so zgradili krasne ceste«, je govoril neguš, »toda zaslužili so na tisoče mojih rojakov, ki jim pa duha niso mogli

zломiti. Z veseljem gledam v bodočnost, ko jih bomo osvobodili in ustanovili ustavno vlado. Osebo hočem voditi zmagoslavno abesinsko vojsko do Adis Abebe na ponovnem belem konju, kakor je to storil maršal Badoglio.«

Neguš mi je tudi razložil pomen bobnanja, ki se vsako noč sliši z gor. »Za enkrat je postavljen ob meji 42 bobnov. Če bobni zagrmijo devetkrat je to znamenje, da je njihov cesar blizu. Vsi Abesinci razumejo to znamenje«, je dejal neguš, kajti na stotine abesinskih vojakov, ki so morali služiti v sovražnikovih vrstah, je že pribežalo k meni in mi prisegajo zvestobo. Vsi ti se zbirajo za osvobodilno abesinsko vojsko. Pri Gojamu vihra moja zastava. Tja prihajajo in prisegajo pred njo.

Haile Selasie je nadalje priznal, da se je nedavno sestal ob meji s številnimi glavarji abesinskih rodov, ki so prišli k njemu kljub življenjski nevarnosti in mu prisegli zvestobo.

»Upam, da me boste spremljali, ko se povrnem v domovino«, je neguš končal razgovor z ameriškim novinarjem.

Po zadnjih vesteh, ki jih prinaša londonski dnevnik »Times«, je abesinski neguš Haile Selasie potoval z razvito zastavo in na čelu svojih čet več dni z abesinske meje v veliko taborišče upornikov sredi abesinskih

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V NJENIH OČEH JE ZRASEL

Gospod Klobuštrin je potožil svojemu prijatelju, da mu žena nič več ne izkazuje potrebnega spoštovanja.

»Teja si gotovo sam kriv«, je dejal prijatelj. »Pravi mož v zakonu le še zrasede v očeh svoje žene!«

»Saj se je v najinem zakonu to tudi zgodilo. Sprva sem bil golobček, zdaj sem pa stalno osel,« je menil Klobuštrin.

PREMALO NATANKO

Mož: »Dušica, saj sem ti že stokrat povedal, da je zame na svetu samo ena žena.«

Žena (solzna): »Res je, toda še nikoli mi nisi povedal, katera žena je to...«

V SOLI

Učitelj: »Nasledniki Mohameda so se imenovali kalifi. Kdo ve, kako se je imenovala dežela, ki so jo vladali kalifi?«

Gašperček oklevaje vzdigne roko.

Učitelj: »No, le povej!«

Gašperček: »Kalifornija.«

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

princeze, vendar pa sem moral to ime že enkrat v življenju slišati!«

»Mogoče,« je menil Robert, »prav neverjetno pa je, da poznaš ta dva zastopnika tega priimka...«

Drugega dne sta se pravni svetnik in Robert odpravila na pot, da obiščeta Malvino. Počasi sta stopala po cestah in ulicah. Robert je komaj odgovarjal očetu, ki ga je med potjo stalno izpraševal po vsem, kar je videl zanimivega.

Zdajci je pravni svetnik obstal in gledal za mladim fantom, ki je vljudno se odkrivši korakal mimo njiju dalje. Robert je fantu pozdrav prijazno vrnil.

»Sto vragov!« se je vznemiril Stern, »to je vendar tisti gluhonemi pobalin, ki nas je v zadnjem poletju dvakrat napadel v bližini Ilmenaua!«

Gledališki igralec se je zasmeljal. »Ti misliš človeka, ki je na cesti iz Ilmenaua v Arnstadt nalašč splašil vašo konja in potem še napadel našega sopotnika? Helena mi je pisala o tem. Oče, gotovo se motiš. Ta mladi mož ni ne gluhonem in ne zločinec, temveč sluga starega gospoda Tautenbergga, ki ga je bil že kot dečka vzel v službo in je z njim zelo zadovoljen.«

Majaje z glavo je Robertov oče še zmerom gledal za fantom. Sinovo pojasnilo ga ni zadovoljilo.

Šla sta dalje in dospela naposled v pevkino stanovanje. Malvino je bil Robert že vnaprej obvestil o nameravanem obisku in tako je bila mladenka pripravljena nanj.

(Dalje)

Z rokami na obrazu se je ihto vrgla na otomano.

»Ni tvoj oče?« je vprašal Robert skrajno začudeno. »Kdo pa je potem ta mož?«

Drget je spreletel lepo postavio mladenke, ki se je še zmerom z rokami na obrazu obupno jokala.

»Pozneje, Robert, pozneje,« je izdala iz sebe, »ne zdaj! Pusti me eno uro samo, moja uboga glava potrebuje mir!«

Mladi umetnik je vzel klobuk in jokajoči se nemo dal roko.

Tautenberg ni Malvinin oče, a vendar ga je imenovala tako. Kaj se je zgodilo, da se je dekle tako razburilo? Majaje z glavo je korakal Robert po stopnicah navzdol. Mračna uganka je stala pred njim. Rešiti jo bo mogla samo Malvina.

9.

Po peronu železniške postaje v T... je korakal Robert Nerz sem in tja. Vse je kazalo, da je nekoga pričakoval, saj je zdaj pa zdaj pozorno pogledal v smer, od koder se je moral pripeljati naslednji vlak.

Naposled se je oglasil zategel pisk in kmalu nato je prihrumel vlak na postajo. Robert je pozorno motril prihajajoče potnike in naposled odkril iskanega. Trenutek nato sta se objela dva moža: Robert in pravni svetnik Stern, njegov oče.

Naraščajoči sloves mladega gledališkega umetnika je bil naposled zlomil trmo starega gospoda, ki si je moral priznati, da si je Robert izbral ta svoj poklic iz nepremagljivega notranjega nagiba. Spretno sta obe ženski, mati in hči, izrabili to spozna-

nje starega, le praktično mislečega pravnikarja. Življenjski položaj mladega moža je bil sijajen, kar je pot do sprave le lajšalo. Stari mož je naposled odgovoril na sinovo pismo, četudi le kratko in še zmerom nekofiko zadirčno, vendar je bil prvi korak k spravi storjen in popolna sprava je kmalu sledila. Bila je globoka želja obeh, da bi se čimprej sešla, in zato se je pravni svetnik odločil potovati v T...

Ti že imaš nevesto, kakor sta mi doma rekli ženski,« je začel pravni svetnik, ko sta bila prišla v udobno Robertovo stanovanje. »Upam, da mi jo boš predstavil!«

Mladi mož je lahno zardel. V svojih pisnih očetu seveda ni bil nikdar omenil Malvine. Samo v pisnih materi in sestri je vse to nekajkrat zapisal.

»Da, oče,« je odvrnil Robert, »jutri pojedva k njej. Zelo jo bo veselilo.«

»Kaj so njeni starši in kako ji je ime?« je poizvedoval odvetnik.

»Ona je prva pevka v našem gledališču,« je odgovoril mladi umetnik ne čisto brez zadrege. »Malvina Tautenbergova je njeno ime. Njena mati je mrtva, njen oče pa stanuje z njo v istem stanovanju.«

Zadnje besede je izrekel Robert le oklevaje, saj mu je bilo zdaj čisto nejasno razmerje med starim gospodom in pevko, čeprav ga je ta povsod predstavljala za očeta.

»Tautenbergova, si rekel? je menil pravni svetnik in se prijel za čelo, kakor bi bil hotel zbuditi v možganih speč spomin. »Nikdar se nisem brigal za vaše gledališke

Ženski vestnik

Milo si lahko napraviš doma

Mila primanjkuje, zato ne bo odveč, če navedemo navodila, kako se milo da napraviti doma. Zlij v kotel ali velik lonec 12 litrov vode. Ko je ta vroča, dodaj 5 kg mastnega loja. Ako je loj bolj slab, ga vzemi raje 6 kg. Počakaj da zavre, nato počasi dodajaj v kratkih presledkih lužni kamen, ki ga pa ne prijemaj z rokami, ker razjeda kožo. Skupno dodaj lužnega kamna za en kilogram. Vse to z dolgo močno kuhalnico stalno mešaj ob zmernem ognju, a pazi, da stalno vre. Ker se dvigajo pene in hoče od časa do časa kipeti, poškopri z mrzlo vodo. Kuha naj se dobro uro in po potrebi še dalje časa. Važno je, da neprestano mešaš. Kdaj je milo dovolj kuhano ugotoviš, če dvigneš kuhalnico iz milnice in se je drže curki, ki se hitro strjujejo kakor pri goreči sveči. Prav tako ugotoviš, ali je milo dovolj kuhano, če vtakneš moker mrzel nož v milnico, ga dvigneš iz nje in se milo na njem hitro strdi, kakor gladek lak.

Dokler te stopnje kuhanja nisi dosegla, ne nehaj kuhati. Kakor hitro pa se je navedeni poizkus obnesel, odmakni lonec z ognjišča, vlij v vročo milnico osminko litra terpentina in dva praška za peno. To dvojje in lužni kamen dobiš v drogeriji. Premešaj dobro in takoj nato vlij tekočino v štirioglat podolgast zabojček, v katerega si prej položila zmazano in ožeto krpo.

Postavi na hlad, naslednjega dne pa s krpo vred dvigni milo iz zabojčka in ga z žico razreži na kose. Milo je snežnobeilo in strjeno. Paziti treba, da je mokra krpa na dnu in ob straneh lepo napeta ter da visi še preko zabojčka. Tako najlaže dvigneš strieno milo iz zabojčka. Posoda ne sme puščati in je sploh dobro, da naliješ kuhano milo v več zabojčkov, ker dobiš na ta način lepše oblike. Milo naj se suši na hladu.

Za kuhinjo

Tudi kunčje meso je dobro za klobase. Vzemi tri četrtine kilograma kunčjega mesa (mesa domačega zajca), četrt kilograma svinjskega mesa in četrt kilograma na drobne kosce zrezane slanine. Meso naj bo zrezano s strojem. Dodaj primerno količino česnovega soka, stolčnega belega popra in soli. Pusti stati en dan in vmes večkrat dobro premešaj. Klobase iz tega mešanega mesa so prav dobre. Sušiš te klobase v dimniku dober teden, nato pa jih shraniš na zraku. V zdajšnjih časih, ko vsega primanjkuje, je taka poraba kunčjega mesa priporočljiva.

Krompirjevi krapci. Daj v lonec dva dekagrama kvasa, malo sladkorja in tri žlice mlačnega mleka ter pusti dobro kipniti (vzhajati). Medtem pretlači skozi sito na desko tri sredne, v slani vodi pravkar kuhane krompirje, malo soli, žlico sladkorja in eno jajce. Dobro premešaj in dodaj vzhajani kvas in slabo polovico litra moke. Naglo napravi testo, ga zvaljaj za pol prsta na debelo, razreži s krapovim obodcem in nadevaj z marmelado. Nato pusti krape kipniti in jih scvri kakor navadne krape.

Kroglice iz suhih češpelj. Skuhaj tri četrti litra suhih češpelj ne preveč mehko. Zatem jim odstrani koščice in češplje na drobno sesekljane. Pridaj jim eno jajce, žlico sladkorja, malo cimeta in toliko drobtin, da postane snov gosta. Iz te snovi napravi za debel oreh velike kroglice, povaljaj jih v moki, jajcu in drobtinah ter ocvri na maslu. Ocvrte potresi s sladkorjem.

Golaž iz koštrunje mesa. Razreži poldrug kilogram koštrunje mesa od pleč na kosce. Medtem deni v vročo mast žlico sesekljane čebule. Ko je ta rumena, dodaj meso, malo timeza, lorberjev listič, korenino peteršilja, malo korenja, dve zrnji česna in za nožev vršiček sladke paprike. Prilij vode (ali pa juhe) in pusti pokrito, da se počasi praži. Ko se moča posuši in meso zmehča, ga potresi z žlico moke, dobro premešaj,

zalij z juho in malo okisaj. Nato naj še malo prevre.

Kako si napraviš kvašo (paco). Deni v dobro loščen ali prsten lonec dva litra vode. Ko zavre, dodaj košček korenja, polovico čebule, malo peteršilja in zelene, vse na koščke zrezano. Ko je to mehko, dodaj še en lorberjev list, tri zrna česna, vršiček timeza, dva klinčka, malo muškatovega cveta, nekaj zrn popra in malo kisa. Kvaša naj bo kislja kakor dobro okisana juha. Vse to naj še vre četrt ure, potem pa zlij vrelo ali čisto mrzlo na meso, ki ga nameravaš kvasiti. Kvasi se po navadi divjačina, pa tudi meso domače živali, če mu hočeš dati kvas po divjačini. Meso mladih živali ne kvasi. Kvasiti smeš meso v prsteni, leseni ali porcelanasti posodi (nikdar v kovinski). V kvaši pusti meso en dan. Ako pa hočeš ohraniti meso tri ali štiri dni, tedaj moraš kvašo vsak dan odliti, prekuhati in zelo mrzlo vlti na meso. Mlačne kvaše ne vlivaj na meso. Kvaše tudi ne smeš soliti. V vročem poletnem času je dobro pri daljšem kvašenju enkrat kvašo izmenjati in novo vlti čisto mrzlo na meso.

Praktični nasveti

Kako odpraviti iz vina duh po žveplu. Duh po sodu odzvamete vinu tako, da ga precedite skozi lesno oglje, zdrobljeno v prah. Duh po žveplanju pa poskusite odpraviti s ponovnim pretočenjem in zračenjem. Na ta način boste duh odpravili ali vsaj omilili. Če to ne pomaga, ga zmešajte v primernem razmerju z zdravim dobrim vinom.

Sladkorna voda z limonovim sokom pomiri srce. Če ti ponoči srce premočno utriplje, vzemi kozarec vode, vodo primerno osladi s sladkorjem in dodaj limonovega soka. Izpij nato ves ta kozarec tekočine in srce se kmalu pomiri.

Z vato, pomočeno v vrelo vodo, ustaviš kri. Neredko se zgodi, da ne moreš ustaviti krvavitve iz kakšne rane. Pravijo, da krvavitev hitro zaustaviš, če položiš na rano vato, ki jo prej zmoliš v vreli vodi. Vata mora biti seveda še precej vroča, ko jo deneš na rano.

Z jabolčnim čajem ublažiš kašelj. Za katar v vratu in bronhialni katar je dober jabolčni čaj. Napraviš ga takole: Jabolka zrežeš na zelo tanke kose, ki jih popariš z vrelo vodo. Tekočina naj nekaj časa stoji, nato jo odcediš, osladiš s sladkorjem in izpiješ.

Jabolka se ne smejo shranjevati v presuhem prostoru. Če ti jabolka venejo, je temu verjetno vzrok premajhna vlaga v kleti. Shramba za jabolka mora biti dovolj vlažna, vendar pa se morate izogibati shrambe, ki bi bila zaradi vlage plesniva.

Zanimivosti

× **Tretjemu ustoličenju Roosevelta za ameriškega predsednika je prisostvovala velika množica.** Washington se je več dni pred tretjim ustoličenjem Roosevelta za predsednika Zedinjenih držav pripravljalo na ta svečani dogodek. Pripeljalo se je iz raznih krajev države do 400.000 oseb z vlaki ali z avtomobili. Tribune, ki so jih v ta namen postavili po ulicah in pred Kapitolom, so kmaj imele dovolj prostora za vse gledalce. Stojišča so bila po deset dolarjev, a vsak Američan je rad žrtvoval to vsoto, da je videl tretje ustoličenje državnega poglavarja, kar predstavlja v zgodovini Zedinjenih držav edinstven dogodek. Hoteli v Washingtonu so bili več dni zasedeni do zadnjega kotička. Železniške družbe so tudi napravile dobro kupčijo, kajti oddale so prav vsa ležišča v spalnih vozovih, ki so jih nalašč v ta namen pripeljali na washingtonsko postajo, ki se je razvila za nekaj časa v svojevrstno prenočišče za ameriške državljane.

× **Obletnica Lenineve smrti.** Sovjetska zveza je posvetila dan 21. januarja spominu ustanovitelja Sovjetske zveze Vladimiru Iljiču Leninu, ki je umrl 21. januarja 1924. Po vsej Rusiji so bile velike spominske svečanosti, katerih so je udeležilo na milijone državljanov. Posebno lepe svečanosti so bile v Moskvi in Leningradu. Sovjetsko poslaništvo v Beogradu je proslavilo 17letnico Lenineve smrti brez tujih zastopnikov in je bilo ves dan zaprto.

× **Vprašanje, ali bo kdaj mogoče potovati na luno.** Do naših dni so bili vsi učenjaki bolj ali manj prepričani, da spadajo potovanja na luno med nemogoče reči, ki se ne morejo nikoli uresničiti. Leta 1923. pa je nastopil Hermann Obert s svojo knjigo »Z raketo v vesoljstvo«, ki je postavila vsa vprašanja na novo podlago. Danes priznavajo že na vseh straneh, da bi moglo le raketno letalo doseči hitrost, s katero bi se moglo izmuzniti privlačnosti zemlje. To je najvažnejše vprašanje poleg drugega vprašanja, kako zavirati ob povratku iz vesoljstva vozilo tako, da bi se ne razpršilo kakor meteor v žareč prašek. Je pa še vrsta drugih vprašanj, ki jih bo treba rešiti, preden bomo lahko rekli, da smo se starodavni sanji človeškega rodu približali za nov korak. Vsekakor nam ostaja do tlej še dosti časa za ugibanja o bodočih poletih v vesoljstvo. Ljudje takšne reči radi poslušajo in zato je imel pisatelj Doležal, ki se v dveh svojih romanih bavi z vprašanjem takih poletov, natlačeno polno dvorano, ko je te dni na Dunaju predaval o tej svoji priljubljeni snovi. Doležal je prepričan, da bodo ljudje že v doglednem času tvegali raketno potovanje v vesoljstvo in je z zanimivimi slikami zelo nazorno podal pot na druge svetove. Prikazal je tudi film potovanja z raketnim letalom do lune, okrog nje in nazaj na zemljo. Seveda je film slikan, vendar pa tako spretno sestavljen, da zbuja vtis resnice.

× **Anglija ima zdaj moderno opremljeno vojsko.** Glasilo sovjetske vojske »Rdeča zvezda« piše: Anglija je opustila svoj stari bojni način, to je obrambo, in začela napadati. Angleži so pri svoji ofenzivi v Afriki nastopali z najmodernejšimi vojaškimi sredstvi in načini ter dosegli uspehe. To kaže, da bo Nemčija naletela na resne težkote, če bo poskusila vdor v Anglijo, zakaj vse angleške sile so zdaj usmerjene v preprečenje takega vdora.

× **Bolezni, ki ugonablajo Francijo.** Francoska vlada je na osebno pobudo maršala Petaina začela delo za izboljšanje zdravstvenega stanja francoskega ljudstva. V neki izjavi, ki naznanja vrsto novih zakonov v tej smeri, pravi vlada, da so bili poleg drugih vzrokov tudi zdravstveni nedostatki krivi francoskega poraza. Že leta ni znašala umrljivost na Francoskem nikoli manj kakor 15 na 1000, medtem ko znaša v Angliji 12, v Nemčiji 11 in v skandinavskih deželah 10 na 1000. Otroška umrljivost je v Franciji zelo velika in umre letno najmanj 40.000 otrok. Za l. 1935. so ugotovili, da so morali 20 odstotkov mladih nabornikov iz zdravstvenih razlogov zavrniti. Često nezadostna je bila tudi borba proti boleznim. V petih mirovnih letih je za jetiko, sifilido in rakom umrlo več Francozov, nego je nadlo vojakov v svetovni vojni. Samo za jetiko umre po zdravniških navedbah vsako leto 20.000 do 30.000 Francozov, ki bi se dali z boljšo ureditvijo zdravstvene službe in s pravočasno pomočjo rešiti. Velika umrljivost gre nekaj tudi na račun zlorabe alkoholnih pijač. Letna poraba pitnega alkohola znaša v Franciji na glavo 23 litrov, medtem ko v večini drugih dežel ne presega 13 litrov. V Franciji je okrog 500 tisoč gostiln in kavarn, to se pravi po ena na vsakih 80 prebivalcev, medtem ko pride v Nemčiji po ena na vsakih 240 prebivalcev. Visoka umrljivost otrok ima zlasti tri vzroke: alkoholizem, sifilida in prenaporno delo mater med nosečnostjo. Sicer je umrljivost v zadnjem stoletju kakor v vseh prosvetljenih deželah nazadovala (še l. 1892 je umrlo 258 novorojenčkov na tisoč rojenih, l. 1939. pa le 90), vendar pa je sedanje število zaradi nazadovanja porodov v Franciji še zmerom mnogo previsoko.

× **V ognju je oživila.** V vasi Buriipuru pri Kalkuti v Indiji so položili truplo 60 letne ženske na grmado, da ga po tamkajšnjem običaju sežgo. Ko je pa grmada zagorela, se je ženska nenadno vzdignila. Svoji so mislili, da jih varajo hudobni duhovi in so začeli s palicami udrihati po nesrečnici. Naposled se je policiji posrečilo, da je žensko, ki je bila pač le navidezno mrtva, rešila in jo oddala v bolnišnico v Kalkuti. Zaradi udarcev s palico je dobila na glavi več poškodb.

Iz naših delavskih krajev

Litija

Naša podružnica je zopet pričela z resnim delom. Imeli smo že več sej, na katerih smo obravnavali težke razmere v naši tovarni. Ugotovili smo, da zaupniki ne vršijo svojih funkcij tako, kot je to potrebno. Odločno zahtevamo, da zaupniki o vseh intervencijah delavstvo točno pouče. V bodoče pa bomo itak bolj previdni in pazili, kdo bo izvoljen za zaupnika. Pri volitvah bomo odstranili vse, kar je v škodo delavstva. To vam povemo že v naprej.

Podružnica NSZ bo priredila v nedeljo 23. februarja ob 4. popoldne akademijo v dvorani na Stavbah. Na akademiji bodo gostovali tudi naši tovariši iz Ljubljane. Na sporedu bodo glasbene in pevske točke, recitacija in spevoigra »Kovačev študent«, ki jo je zrežirala ga Polonca Juvanova. Na akademijo pa že sedaj opozarjamo in smo prepričani, da ne bo nikomur žal, kdor se je bo udeležil. Vstopnice bodo v predprodaji pri naših tovariših. Pridno segajte po njih.

Sv. Pavel pri Preboldu

Kot uvod v prosvetno in kulturno delo se bo vršila v nedeljo 2. februarja ob 3. pop. v Zadržnem domu akademija, na kateri bodo nastopili pevski oktet, dramatični odsek in tamburaški orkester iz Ljubljane pod vodstvom tov. Karmelja Alojza. Ta prireditev bo za naš kraj svojevrstna, kar je razvidno iz programa. Uvod v akademijo bo pesem »Naš simbol«, ki jo je spesnil naš tov. Sitar in uglasbil tov. Karmelj. Pesem bo pel pevski oktet s spremljevanjem tamburaškega orkestra NSZ. Nato bosta nastopala tamburaški orkester in pevski oktet. Tov. Vozelj pa bo recitiral »Drečnik Andrej govori«. Spevoigra »Kovačev študent« bo privabila številno občinstvo, saj sodelujejo pevski in dramski ter tamburaški odsek NSZ iz Ljubljane. Iz programa je razvidno, da bo prireditev za naš okraj nekaj posebnega in zanimivega. Nikomur ne bo žal, kdor se bo udeležil nedeljske prireditve.

Jesenice

V zadnji številki lista »Nove Pravde« je bilo pomotoma navedeno, da je gasilska četa KID darovala za zimsko pomoč 500 din namesto venca na krsto umrlega ministra g. dr. Antona Korošca. Poročilo se pravilno glasi: Gasilska četa KID je darovala za zimsko pomoč 2500 din kot prispevek od gledališke predstave.

Mežica

Na prošnjo delavskih zaupnikov, da bi tukajšnje podjetje naročilo večjo množino slanine, je podjetje odgovorilo pozitivno. Ker pa se podjetje samo ni moglo pečati z nabavo slanine, je dalo nabavo 3 mesarjem, kar pa ni bilo dobro in bi se bila stvar gotovo dobro obnesla, ko bi šli kupovat prašiče zastopnik podjetja, ali 2 zaupnika in en mesar.

Govori se, da so dobili nekje pri nas v bližini žive prašiče po 14.25 din, tukaj pa smo plačevali živo težo po 17 din, zaklane po 20 din, slanino po 24 din. Pri tako velikem naročilu bi bila lahko cena nižja kot smo jo plačali. Podjetje je šlo delavstvu na roke in dalo potreben kredit, ki ga bo odtegovalo v 3 ali 4 obrokih, za kar se mu zahvaljujemo. Ako so bile cene prašičem drugod res toliko nižje, potem so pač imeli največji dobiček gospodje mesarji.

Domžale

Takoj po dobro uspeli akademiji smo napravili obračun o materialnem uspehu akademije in kaže prav zadovoljive rezultate. Velik uspeh smo dosegli tudi v moralnem pogledu, zato je naša dolžnost, da se za-

hvalimo vsem tovarišem, ki so sodelovali pri naši delavski akademiji. Naša prireditev bo okrepila s pravim narodnim duhom in ljubeznijo naše delavstvo in mu vcepila spoštovanje in veselje do dela. Vsaka prireditev tvori pravo trdno podlago, na katero zidamo nove sklade prijateljstva in stanovske zavednosti našega delavstva. Z borbenim duhom bomo dosegli cilj, za katerega se naše delavstvo bori. Ta cilj je izboljšanje gmotnega položaja in dvig duševne delavčeve kulture. S kulturnim delom moramo rama ob rami sodelovati z bratskim sokolskim društvom, da v enotni fronti prej dosežemo zastavljene smotre in ideje. Časi so resni in težki in je zato nujno potrebna strnjnost naših vrst za doseg pravic. Borba je težka, zato bodimo složni med seboj in kadar zadene kakega delavca zla usoda, mu moramo takoj vsi priskočiti na pomoč, da se bo v podružnici in tovarni izklesalo v pravi resnici in ljubezni bratsko sodelovanje. Nato bodo opozorjeni tudi naši predstavniki, ki nam bodo morali v naših težkočah tem hitreje priskočiti na pomoč. Delavci in delavke iz Bistre so se prebudili iz dolgega spanja in doživljajo sedaj resnično kulturno udejstvovanje. Iz navedenega sledi, kako nujno potrebna je bila pri nas organizacija NSZ.

Draginja narašča iz dneva v dan, delavstvo pa gleda resnih obrazov v bližnjo bodočnost in ne ve, kaj mu prinese naslednji dan. Zato vsi v naše vrste, v vrste socialnih borcev za kulturne in socialne pravice delavstva.

Kranj

V nedeljo, dne 2. februarja se vrši ob 10. uri širša odborova seja v prostorih Narodnega doma. Dolžnost vsakega odbornika je, da se seje gotovo udeleži. Na dnevnem redu so zelo važna vprašanja in bo vsakdo lahko stavil svoje pripombe k osnutku nove kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo.

V »Jugobruni« se je izvršila redukcija zaposlenega delavstva v tiskarni in legaraju. K tej redukciji pripomnimo, da se naj naše članstvo v bodoče poslužuje legalnih sredstev in stalnih stikov z zaupnikom, da bo isti poučen o razmerah v kakršnih se delavstvo nahaja. Zaradi tega zahajajte večkrat v organizacijske prostore in tu predložite svoje težnje; nikakor pa ne med delovnim časom, ako ni to neobhodno potrebno. Pred to redukcijo smo obratni zaupniki intervenirali na vseh merodajnih mestih da bi se ublažila. Ponovno smo intervenirali pri g. ravnatelju 14. t. m. in je bila potem redukcija odložena za en teden. Pri tej intervenciji smo ponovno zaprosili za premoč. Intervenirali smo tudi glede moke, ki ste jo že vsi dobili po 4 kg na polnoletne osebe. V soboto, dne 18. t. m. je poklical g. ravnatelj delavske zaupnike v obrambo reduciranih delavcev in delavk. Smešno je od gotovih elementov, da raznašajo o zaupnikih razburljivo in netočne vesti. Taki nevedneži prav gotovo ne poznajo razmer, še manj pa pravila dostojnosti. Zaupnikova dolžnost je, braniti vse delavce. Tako smo tudi mi branili vse. Dandanes je vsak potreben zaslužka in se nihče ne nahaja v rožnatih razmerah, najmanj pa delavstvo; zato pa gotovo zelo zadene redukcija vsakega delavca. Prosimo vse naše člane, ki so med prizadetimi, da se zglase v soboto, dne 1. februarja v prostorih NSZ Narodni dom od 14. ure dalje.

Pečovnik pri Celju

V nedeljo, dne 2. februarja bo ob pol 9. uri dop. sestanek vsega delavstva iz Pečovnika. Sklicuje ga II. rudarska skupina in bo na tem sestanku poročal o uspehih pogajanj tudi zastopnik NSZ iz Ljubljane. Glede na uspešen zaključek pogajanj vabimo vse delavstvo iz Pečovnika na ta sestanek, ki se bo vršil v Celju pri »Kranjcu«.

Kako je Julij Cezar osvoil Anglijo

Glede na zdajšnje vojno bo marsikoga zanimalo, da je angleški otok napadel že sloviti rimski vojskovodja starega veka Julij Cezar.

L. 55. pred Kristusovim rojstvom se je Julij Cezar odločil za pohod proti Britaniji. Zasedel je vso Galijo (zdajšnje Francijo) in hotel napasti še Britov. Ni sicer nameraval podvreči si Britov, temveč je hotel enkrat za vselej odstraniti nevarnosti, ki so grozile rimskemu gospodarstvu v Galiji od prebivalcev otoka. Gali in Briti, ki so tedaj prebivali na angleškem otoku, so bili keltskega ali galskega izvora. Mnogi galski begunci so našli na otoku zatočišče in Briti so svoje brate pogosto podpirali. Rimljanom seveda to ni bilo všeč.

Cezar je najprej poslal svojega visokega oficirja, ki naj bi ugotovil, kje bi bil mogoč pristanek na britanskem otoku, a hkratu navezal stike s prebivalstvom. Oficirju se je v resnici posrečilo pridobiti nekaj prebivalstva za Cezarja. Tako so bili izpolnjeni pogoji, da se je Cezar lahko odločil za napad na otok. V mesečni noči je rimsko brodovje dvignilo sidra v bližini današnjega francoskega mesta Boulognea in že zjutraj prihodnega dne je bilo ladjevje pred današnjim Doverjem. Sovražnik je pa sprejel Rimljanov v gostih vrstah na obali. Cezar je spoznal, da pristanek ni mogoč. Zato se je ladjevje usmerilo proti severovzhodu in doseglo kraj, kjer je dandanes Valmercastle. Britanci so pa zasledovali gibanje rimskega brodovja in so se umaknili od obale šele po hudem obstreljevanju. Rimljani so jih namreč obmetavali s posebnimi kovinskimi stroji z ladij. Cezar je zapovedal, naj bi se vojaki izkrcali, pa se niso upali. Naposled se je opogumil neki praporščak Cezarjeve telesne garde in potegnil za seboj svoje tovariše, ki niso hoteli pustiti, da bi prišel prapor v roke sovražnikov. Izbira ni bila več mogoča. Vojaki so se izkrcali in napadli sovražnika, vendar pa ga niso zasledovali dolgo, ker rimska vojska ni imela konjenice. Utaborili so se na obali in odbijali sovražne napade; sovražnik se je kmalu opogumil po prvi zmagi.

Slabo vreme z viharjem je zelo poškodovalo rimsko ladjevje in vojakov se je polastil preplah, zlasti še, ker so se bali, da se ne bodo mogli umakniti na ladiah in da ne bodo morali slabo oboroženi nadaljevati vojno na suhem. Zato so se naglo odločili, da odplujejo. Čeprav niso dosegli velikih uspehov, je vendar rimski senat pripisoval velik pomen junaškemu napadu na otok, kar je razvidno že iz tega, da so priredili Juliju Cezarju zahvalne slovesnosti, ki so trajale 20 dni.

Cezar pa ni bil zadovoljen s prvim pohodom. Že nasledno leto je izvršil drugi napad. Odplulo je nad 80 ladij s petimi legijami in 20.000 jezdec. Pristali so v današnjem Kentu in sovražnik njihovega pristanaka ni motil. Viharji so pa spet uničili precej ladij, ki so bile zasidrane na odprtem morju. Vendar ta neuspeh Cezarja ni odvrnil od pohoda v notranjost otoka. Rimske legije so premagovale hrabro vse naravne in umetne ovire in pognale sovražnika po zmagovitem boju britanskega poveljnika Kasivelana v beg. Rimski vojaki so se kmalu navadili na posebne bojne vozove Britov, čeprav so se jih v začetku silno bali. Rimljani so pridli kmalu do Temze in jo prekoračili nekje blizu današnjega Londona, približno med Kingstonom in Breetfordom. Britanski poveljnik Kasivelan je bil po teh zmagah Rimljanov pripravljen pogajati se. Premoč rimskega orožja in vojaške sposobnosti Cezarja so prišli do popolne veljave. Rimljani so dosegli svoj smoter, da se Briti pozneje niso več vmeševali v zadeve na evropski celini. Z zadoščenjem se je lahko Cezar vrnil kot zmagovalec v Rim.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

RADIO

Liubliana

od 2. do 9. februarja.

Nedelja, 2. febr. 8: Jutrnji pozdrav. 8.15: Kvartet pihal. 9: Napovedi, poročila. 9.15: Reproduciran orkestralni koncert. 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). 10.00: Prenos iz St. Vida: blagoslov sveč in služba božja. 11.15: Po domače (plošče). 11.45: Zbor »Gospodstveni zvon«. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Praznični koncert radijskega orkestra. 16.30: Kam z našimi najmlajšimi (dr. Rudolf Hanželič). 17.00: Kmetijska ura: Vinske zadruge (Vladimir Kuret). 17.30: Veselo popoldne. Sodelovali bodo brata Kosca (dueti harmonik) in Bežigranski pevski zbor. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Slovenska ura: a) Radijski komorni zbor brez spremeljave. b) Pesem o Slovenski krajini (prof. Vilko Novak). c) Radijski komorni zbor in radijski orkester. 20.30: Urica za dobro voljo (radijski orkester). 21.30: Virtuozni (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos iz kavarne »Nebotičnika«.

Ponedeljek, 3. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Za krajši čas (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Na planinah lušno je (radijski orkester). 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. France Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Rezervirano za prenos. 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 4. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Ruske pesmi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 14.15: Solska ura: Ustanovitelj skavtizma in njegovo delo (Miroslav Zor). 17.30: Iz znanih oper (plošče). 18.00: Solistični koncert. Cenda Šedlbauer (violončelo), pri klavirju prof. M. Lipovšek. 18.40: Znanost in naša hrana (prof. Miroslav Adlešič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Solska posvetovalnica (prof. Etbin Bojc). 20.00: Smetana: Walensteinov tabor (plošče). 20.15: Ivan Cankar: »Jakob Ruda«, drama v treh dejanjih (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 21.15: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 5. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Simfonične slike (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: V veselje in oddih (plošče). 14.00: Poročila, objave. 17.30: Wagner: Rienzi, zadnji tribun, uvertira (plošče). 17.45: Mladinska ura: Arnošt Adamič: »Ivan Žiga Popovič slovenski učenjak«, zvočna igra (izvajali bodo člani radijske igralske družine). 18.40: Pomen protestantizma za Slovence (prof. Lenarčič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Obisk pri severnih Slovanih (plošče). 20.15: Prenos iz Maribora: Orkestralni odsek Glasbene Maticе. 22.00: Napovedi, poročila.

Četrtek, 6. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Iz Mozartovega krajstva (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Magistrov trio. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Pevsko društvo »Grafika«. 20.45: Večerni koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 7. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 11.00: Solska ura: Tečen dni po zlati Bosni (Albin Sajovic). 12.00: Iz naše zakladnice (plošče). 12.30: Poročila, objave.

13.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Klavirski koncert (Silva Hrašovčeva). 18.30: Plošče. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Borba za delavske plače (Mirko Pirih). 20.00: Prelovčeve narodne pesmi v orkestralni priredbi za orkester bo pel Franc Deržaj (igral bo radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 8. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov. 12.00: Plošče se v pisanem venčku vrste z njih pa veseli napevi done.

12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Plošče se v pisanem venčku vrste, z njih pa veseli napevi done. 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Slavica Vencajzova). 17.30: Med igračkami (plošče). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Vojaške godbe (plošče). 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Veseli Korant. Pustni narodopisni prizori iz Prelekije. Besedilo sestavi Leopold Stanek. Izvajali bodo prleški rojaki. Sodelovala bosta harmonikar Ivo Podobnikar in klarinetist Franc Urbanec. Vodil bo Jože Zupan.

Kako naj se povečajo poljski pridelki

Pred dnevi je bil pri kmetijskem oddelku banske uprave posvet o vprašanju, kako naj se čim bolj poveča pridelovanje žita in drugih kmetijskih plodov. Pridelke na polju je pri nas sramotno nizek. O vzrokih, zakaj je tako, za enkrat ne kaže razpravljati, ker je v teh časih misliti le na hitre in nujne ukrepe, ki bi mogli še letos prinesiti uspehe. Taka pomoč v kmetijskem pridelovanju na hitro roko je zelo težavna, zato ni na mestu preveliko upanje. V kmetijstvu se mora misliti daleč naprej in se mora delati po določenem načrtu.

S podporo, ki sta jo dala ministrstvo za kmetijstvo in direkcija za prehrano v skupnem znesku 900 000 din, je kmetijski oddelek preskrbel vse one kraje, kjer je bil pridelok žit zaradi vremenskih nezdod posebnost slab z dobrim semenskim žitom po znizani ceni. Kmetje, ki so se za to prijavili, so v zameno za domače seme dobili prvovrstno izboljšano seme delno domačega izvora, delno pa iz Banata. Banska urava je dajala tudi podpore za skupno razkuževanje semena proti snetem.

Ozimine, ki dajejo pri nas glavni pridelok krušne moke (arih žit setemo namreč izredno malo) so posejane, čaka pa še setev, odnosno saditev turščice, fižola, krompirja, prosa, zelja in ajde, dalje setev krmilnih rastlin, to je ovsu, pese in detelje, ki so za prehrano prav tako važne. Ženrav le posredno, kajti gotovo je, da bo vprašanje mleka in mesa kmalu postalo prav tako pereče, kakor je danes vprašanje krušnega žita. Poskrbeti je še treba za izmenjavo semenskega krompirja, posebno v krajih, kjer so lani pridelali za seme prav slab krompir. Ta zadeva je že v teku in bo kmetom dodeljen semenski krompir v čim večji meri.

Naihitreje in najučinkoviteje pa bi morali zvišati pridelke z večjo uporabo umetnih gnojil, zlasti ker se je danes razmerje med cenami umetnih gnojil in pridelkov obrnilo v korist pridelkov. Kmet, ki danes kupi umetna gnojila, bo v jeseni dvakrat na boljšem, prvič, ker bo s tem znatno zvišal pridelke, drugič pa, ker bodo cene pridelkov v bodoče gotovo še narasle. Tako se bo s cenenimi gnojili zvišal pridelok, ki bo vrhu tega še dražji. Da bi kmetje lažje nabavili gnojila, bi bilo potrebno, da bi se po občinah in s pomočjo kmetijskih združenj in združenj uredila skupna nabava. Žal pa je nastala v tem vprašanju druga težava. Primanjkuje namreč fosfatnih gnojil, ker Thomasova moka iz Nemčije sploh ne prihaja in ker zaradi blokade naše tvornice ne dobe sirovih fosfatov iz Afrike, tako da mora tvornica v Hrastniku izdelovati superfosfat samo iz kostnega zdroba, ki ga ji nudi tvornica kleja v Ljubljani. Zato gre prizadevanje za tem, da bi tvornica kleja pospešila in razširila zbiranje kosti v Sloveniji in v drugih delih države, da bi tako mogla dobavljati našim tvornicam umetnih gnojil večje množine kostnega zdroba. Pač pa je kalijevih in dušičnih gnojil dovolj na razpolago.

Posvet pri kmetijskem oddelku je o gornjih vprašanjih sprejel nasledno resolucijo:

1. Izdajo naj se navodila občinam, da bo vsa njivska zemlja pravočasno obdelana in posejana. Ako pri kaki hiši manjka delovnih moči (zaradi vpoklica k vojakom ali drugih nujnih razlogov), naj občine po svojih organih in članih občinskega odbora poskrbijo za potrebno pomoč pri sosedih.

2. Kolikor kmetijski oddelek ne bo obvladal vsega posla za preskrbo kmetov s semenskim blagom in kolikor se kmetje, odnosno občine niso za to pravočasno javili, naj občine tudi poskrbijo, da v njihovem območju ne bo manjkalo semen za pomladno setev. Občine naj pravočasno zberejo naročila, izvršijo nabavo in poskrbijo vse potrebno za prevzem semenskega blaga. Občinam naj pri tem delu pomagajo v prvi vrsti blagovne zadruge, pa tudi strojne in druge kmetijske zadruge. Prav tako naj občine s pomočjo zadruge skrbijo tudi za skupno nabavo umetnih gnojil po možnosti v vagonskih količinah.

3. Pospesevati je treba pridelovanje in razpečevanje dobre zelenjade. Zlasti mali ljudje in ubožnejše družine si lahko pridelajo mnogo okusnih pridelkov. Zelo primanjkuje zimske in zgodnje pomladne vrtnine. Pravočasno je treba preskrbeti zanesljivo zelenjadna semena in pravilno vzgojene sadike. Vrtovi se morajo temeljiteje obdelati, povečati in izboljšati. Pripraviti je treba več komposta in vsak vrtni prostor čim bolj izkoristiti.

4. Ponovno in z vsemi silami naj se zavzamejo naša kmetijska združenja za odpravo trošarine na cement, ki se rabi za gnojilna in gnojnične jame. Obenem naj se izda uredba o obvezni gradnji gnojilišč in gnojilnih jam.

× **Ameriško trgovinsko brodovje za Anglijo.** Te dni je podal državni podtajnik angleškega ministrstva za trgovinsko mornarico Arthour Sorter daljšo izjavo o položaju angleške trgovinske mornarice. Dejal je, da se je od pričetka vojne v l. 1939. tonaža ladij s katerimi je razpolagala Anglija zmanjšala v celoti komaj za tri odstotke. Anglija bo lahko še dolgo vzdržala sovražno letalsko in podmorniško ofenzivo na svojo trgovinsko mornarico, ker si je v tem času pridobila na milijone ton trgovinskega brodovja zaveznikov in nevtralnih držav, pa tudi sovražniku je zaplenila mnogo njegovih ladij. Res pa je, da da so se izgube angleške vojne mornarice povečale, odkar se je sovražnik polastil francoskih luk na Atlantskem morju in ob Rokavskem prelivu in se jih poslužuje kot oporišč za svoje nadaljnje pomorske vojne operacije. V svojem govoru je Sorter pozival Zedinjene države, naj v čim večji meri izpolnijo svoj pomorski gradbeni program, ki so si ga izdelale pred kratkim. Zedinjene države lahko Angliji učinkovito pomagajo tudi z dobavami trgovinskih ladij, tako da se bo mogel promet med Anglijo, njenimi dominijoni, Ameriko in ostalim svetom kljub vsem napadom sovražnika nemoteno nadaljevati. Opozoril je, da so Zedinjene države samo l. 1918. zgradile za tri milijone ton trgovinskega lidijskega prostora, kar je bilo mnogo več, kakor pa so znašale izgube Anglije v prvih 16 mesecih zdajšnje vojne.